

Arthur W. Pink

Örök büntetés

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	3
I. A felmerült ellenvetések	5
1. Az isteni tökéletességekből levont következtetések.....	5
2. Az univerzalisták által hivatkozott igeszakaszok.....	6
3. Az annihilationisták által hivatkozott igeszakaszok.....	8
4. Elmélet, mely szerint a gonoszok büntetése fegyelmező és gyógyító	9
II. A gonoszok sorsa.....	11
1. Az ítélet bizonyos volta.....	11
2. A halál megpecsételi a bűnös sorsát.....	12
3. Mi vár a bűnösre a halálakor?	13
4. Az elveszettek teljes reménytelensége	14
5. Az elveszettek utolsó tartózkodási helye	16
6. Az elveszettek szenvedéseinek örökkévalósága.....	17
7. Az állapotuk véglegessége	18
III. Az elveszettekre váró büntetés természete.....	19
1. A gonoszok osztályrésze követlenül a haláluk után.....	19
2. A gonoszok végső osztályrésze.....	19
IV. A téma átültetése a gyakorlatba	24

Bevezető

Most azért ragadunk tollat, hogy írjunk az Ígében tanított egyik legkomolyabb igazságról. S mielőtt elkezdtük volna, az Úrhoz fordultunk és buzgón könyörögtünk azért a bölcsességért és kegyelemért, amiről tudjuk, hogy óriási szükségünk van rá. Kértük, hogy őrizzen meg minden tévelygéstől abban, amit mondani fogunk, és semmi se kerüljön fel ezekre az oldalakra, ami nem tetszik annak a Szentnek, „Akié vagyunk és Akit szolgálunk”. Ó, bárcsak annak a lelkületével írhatnánk, Aki ezt mondta: „Ki tudhatja a te haragodnak erejét, és a te félelmetességed szerint való bosszúállásodat?” (Zsolt90:11)

Az előttünk álló témát manapság szükséges kihangsúlyozni. A szószékeink nagyobb része elhallgatja, s a tény, hogy oly kis helye van a modern ígehirdetésben, az idők egyik jele és egyike a megannyi bizonyítékoknak arról, hogy a szakadás (hitehagyás) már nagyon közel jár. Igaz, hogy nem kevesen imádkoznak az egész világra kiterjedő ébredésért, de a szerzőnek úgy tűnik, hogy időszerűbb és biblikusabb lenne, ha azért imádkoznának az aratás Urához, hogy támasszon és küldjön el munkásokat, akik félelem nélkül és hűségesen hirdetik azokat az igazságokat, melyek alkalmasak az ébredés beindítására.

Miközben igaz, hogy minden valóságos ébredés Istentől indul ki, Ő mégsem szeszélyes ezek beindításában. Biztosak vagyunk benne, hogy Isten soha nem mond le arról a szuverén jogáról, hogy ott és úgy birtokoljon és áldjon, ahol és ahogyan Neki tetszik. De abban is hiszünk, hogy itt, mint mindenütt máshol is, közvetlen kapcsolat áll fenn az ok és az okozat között. S az ébredés egy megelőző ok okozata. Az ébredést, mint az igazi megtérést Isten munkálja ki az Ígéje segítségével – természetesen a Szentlélek által alkalmazott Ígével. Ezért némileg több is kell (a részünkről), mint csak imádság: az Ígének kell hely, mégpedig kiemelkedő hely. Anélkül nem lesz ébredés, az érzelmek bármilyen izgatottsága és tevékenysége legyen is adott.

Az író egyre mélyülő meggyőződése, hogy manapság a leginkább azoknak az igazságoknak a széles körű hirdetésére van szükség, amelyek a legkevésbé elfogadhatók a test számára. Manapság Isten biblikus jellemének – az Ő szuverenitásának, a kimondhatatlan szentségének, a hajthatatlan igazságosságának, a változatlan szavahihetőségének – bemutatására van szükség. De szükség van a természeti ember állapotának – a teljes romlottságának, a lelki érzéketlenségének, az Istennel szembeni megrögzött ellenségeségének, annak a ténynek, hogy „immár elkárhozott”, s a bűn-gyűlölő Isten haragja már most is rajta van – biblikus bemutatására is. Szükség van továbbá a bűnösöket fenyegető riasztó veszély biblikus bemutatására is – a leírhatatlanul borzalmas kárhozatéra, ami rájuk vár, a tényére, hogy ha csak kicsit tovább követik az általuk járt utat, akkor a legbiztosabban megkapják a vétkeik jutalmát. S szükség van az elveszettekre váró büntetés természetének biblikus bemutatására – annak szörnyűségére, a reménytelenségére, az elviselhetetlenségére és a véget nem érő mivoltára. Ezek miatt a meggyőzések miatt igyekszünk riadót fűjni tollal és hanggal egyaránt.

Azt gondolhatnánk, hogy a fentiekben elmondottakat minősíteni szükséges. El tudjuk képzelni, amint egyes olvasóink mondják: Az efféle igazságokra, mint milyenek ezek, szükségük lehet az elveszetteknek, de biztos nem akarod, hogy úgy értsük: ezeket a témákat az Úr népének is sulykolni kell! De, pontosan így értjük és ezt mondjuk. Olvassuk újra a leveleket, kedves barátaim, és figyeljük meg, miféle helyet foglalnak el ezek a témák azokban! Pont azért van most oly sok gerinctelen, féloldalas, szentimentális keresztyén a gyülekezetekben, mert ezeket az igazságokat oly nagy mértékben visszatartották a szenteknek szóló nyilvános szolgálatoktól. Isten ámulatra méltó attribútumainak világos látványa elűzné a könnyedségünk és a tiszteletlenségünk nagy részét. A természetünkből fakadó romlottságunk jobb megértése megalázná bennünket és megláttatná velünk milyen nagy szükségünk van a kegyelem elrendelt eszközeinek használatára. A szembenézés a bűnöst fenyegető veszéllyel arra készítené majd minket, hogy „jól meggondoljuk az útjainkat” (Agg1:7) és szorgalmasabban igyekezzünk „az

elhívásunkat és a kiválasztásunkat erőssé tenni” (2Pt1:10). Annak a kimondhatatlan nyomorúságnak a felfogása, ami az elveszettekre vár (és amit mindegyikünk teljes mértékben megérdemel) mérhetetlenül elmélyíti majd a hálánkat, és még buzgóbb köszönetnyilvánításra indít Isten iránt, amiért parázsként ragadott ki minket a tűzből és megmentett az eljövendő haragtól. S sokkal buzgóbbakká tesz minket az imádkozásban is, amikor a nem üdvözültekért imádkozunk. Továbbá, a biblikus és fürkésző előadások e vonalak mentén legalábbis néhány esetben megragadják azokat, akiknél megvan a kegyesség látszata, de tagadják annak erejét. Gyakorol majd némi hatást a hitvallók ama nagy tömegeire, akik „gondtalanul élnek a Sionon” (Ám6:1). Ezek, ha Istenre hagyatkozunk, felrázzák majd a közönyösöket és néhányat a gondtalanok és a nemtörődömök közül arra készítenek, hogy így kiáltsanak: „Mit kell tennem, hogy üdvözülhessek?” Emlékezzünk: a földet fel kell szántani, mielőtt készen állna a vetésre, s a fent említett igazságokra van szükség az evangélium útjának előkészítéséhez.

A gonoszok örök büntetését illetően látszólag kevesen vannak, akik felfogják az erről az igazságról szóló hangzatos bizonyágtétel életbevágó fontosságát, s még kevesebben, akik meglátják a tagadásában rejlő súlyos komolyságot. A világos bizonyágtétel fontossága erről az igazságról meglátható annak megfigyelésével, hogy milyen fontos helyet foglal el az Ígében. A tagadásának komolyságát viszont az a tény bizonyítja, hogy az efféle tagadás Isten igazságának elvetését jelenti. E komoly téma közreadásának szükségessége nyilvánvaló a bizonyágtételünkben, mert a megparancsolt kötelességünk figyelmeztetni a bűnösöket a félelmetes pusztulásukra és megparancsolni nekik, hogy meneküljenek az eljövendő harag elől. Csendben maradni bűnös dolog, bármivel helyettesíteni pedig nem egyéb, mint hamis reménység állítása a bűnösök elé. E tanítás szabad és gyakori magyarázatának fontossága kiderül abból is, hogy Krisztus keresztségének kivételével semmi más nem mutatja ki a bűn szörnyűségét, míg az örök büntetés mindennemű módosítása csak arra szolgál, hogy minimalizálja annak gonosz mivoltát.

A jelen témát az alábbi felosztásban javasoljuk tárgyalni: először, röviden megvizsgálunk néhányat az örök büntetés igazságával szemben megfogalmazott fő ellenvetések közül. Másodsor, osztályozunk különböző igeszakaszokat, melyek az elveszettek sorsát tárgyalják, kimutatva, hogy a halál elpecsételi a bűnös kárhozatát, s állapota akkor reménytelenné válik, s a rá váró büntetés soha véget nem érő. Harmadszor, megvizsgáljuk azokat az igeszakaszokat, amik világosságot derítenek az elveszettekre váró büntetésre. Végül, megpróbáljuk megadni a gyakorlati alkalmazását az egész témának.

I. A felmerült ellenvetések

Az örök büntetés igazságával szemben megfogalmazott ellenvetések reménytelen feladat lenne, ha megpróbálnánk megemlíteni minden érvet, amit a hitetlenségnek (a Sátán ellenőrzése alatt álló) az elméje koholt. De csak a legnagyobb súlyúakkal fogunk foglalkozni, melyek a legszélesebb elfogadottságra találtak a hitetlenek között. Ezeket az alábbiak szerint osztályozzuk: Első a következtetések, amiket az isteni tökéletességekből vezetnek le. Második az univerzalisták által hivatkozott igeszakaszok. Harmadik az annihilacionisták által hivatkozott igeszakaszok. Negyedik az állítások, miszerint a büntetés nem büntető és megtorló jellegű, hanem fegyelmező és gyógyító.

1. Az isteni tökéletességekből levont következtetések

(1) **Az Isten szeretet.** Ebből a bibliai tételből azt a végkövetkeztetést vonják le, hogy Ő soha nem fogja egyetlen teremtményét se az örök kárhozatra juttatni. De emlékeznünk kell arra, hogy a Biblia azt mos mondja, hogy „Isten világosság”, s a világosság és a sötétség között nem lehet semmiféle közösség. Az isteni szeretet nem holmi szentimentális szeszély, ami felülírja az erkölcsi különbségteteleket. Isten szeretete szent szeretet, s ezért Ő gyűlöl minden gonoszsgot, sőt, meg van írva: „gyűlölsz te minden bünt cselekedőt” (Zsolt5:6). Akármilyen ijesztőnek is hallatszik, mindazonáltal tény, hogy a Szentírás sokkal többet beszél Isten haragjáról és dühéről, mint a szeretetéről és a könyörületéről. Nézze meg bárki Young vagy Strong konkordanciáját, s ezt maga is ellenőrizheti. Azt állítani tehát, hogy mivel Isten a szeretet, ezért nem szab ki örök büntetést a gonoszokra nem más, mint figyelmen kívül hagyni, hogy Isten világosság és ez a megrágalmazása az Ő szentségének.

(2) **Isten könyörületes.** Az ember lehet bűnös, és a szentség megkövetelheti, hogy legyen megbüntetve, de azt állítják, hogy az isteni könyörület majd közbelép, s a büntetés nem is lesz teljesen visszavonva, azt képzelik, hogy az ítélet majd megváltozik és a büntetés időtartama lerövidül. Azt mondják nekünk, hogy az örök büntetés nem egyeztethető össze a könyörület Istenével. de ha Isten könyörülete alatt azt értjük, hogy Ő túlságosan lágy szívű, semhogy ekkora nyomorúságokkal sújtaná a teremtményeit, akkor logikailag úgy is érvelhetünk, hogy miután Isten könyörülete, mint minden más attribútuma is, végtelen, ezért nem fogja engedni, hogy akár csak egyetlenegy teremtménye is szenvedjen. Ez azonban nyilvánvalóan téves. A tények tagadják. A teremtményei szenvednek, gyakran pokoli kínokat élnek át már ebben az életben is. Nézzünk a mai világra és lássuk meg a mindenféle uralkodó, ki nem mondott nyomorúságot, aztán emlékezzünk, hogy bármennyire titokzatos is mindez a számunkra, mindent a könyörületes Isten enged meg. Azután olvassuk el az Ószövetségben az özönvízről, Szodoma és Gomora tűz és kénkö általi pusztulásáról, az egyiptomi csapásokról, az Izraelt sújtó ítéletekről szóló beszámolókat, majd gondoljunk arra, hogy ezeket Isten könyörülete nem akadályozta meg! Azzal érvelni tehát, hogy mivel Isten könyörületes, nem vet a tűznek tavába egyet sem azok közül, akiknek a neve nincs benne az élet könyvében, nem egyéb, mint szembeszegülés Isten minden múltbeli ítéletével!

(3) **Isten igazságos.** Gyakran elhangzik, hogy igazságtalanság lenne Istentől a tévelygő teremtményei közül bárkit az örök kárhozatra ítélni. De kik vagyunk mi, semhogy ítéletet mondhatnánk a Legbölcsebb döntéseinek igazsága felett? Kik vagyunk mi, hogy megmondhatnánk, mi egyeztethető össze és mi nem Isten igazságosságával? Kik vagyunk mi, semhogy meghatározhatnánk, mi igazolja a legjobban az isteni jóindulatot vagy igazságosságot? A bűn annyira meggyengítette az igazságos ítélőképességünket, úgy eltorzította az akaratunkat, úgy megrontotta a szívünket, hogy teljesen alkalmatlanokká váltunk a döntéshozatalra. Minket magunkat is úgy megfertőzött és a befolyása alá vont a bűn, hogy

teljességgel képtelenek vagyunk felbecsülni azt, hogy valójában mit is érdeemel. Képzeljünk el egy csoportnyi bűnözőt, amint ítéletet mondanak annak a törvénynek az egyenlőségéről és jóságáról, amelyik elítélte őket! A dolog igazsága – ami oly gyakran szem elől tévesztenek! – az, hogy Isten nem lehet emberei mércével mérni.

S vajon felfogtuk, hogy az örök büntetés igazságának a tagadása egyben Isten kegyelmének a tagadását is jelenti? Ha a véget nem érő büntetés igazságtalan, akkor a bűnös joga, hogy megszabaduljon attól, s ha ez így van, akkor az üdvösségét soha nem lehet a kegyelemnek tulajdonítani, ami egy meg nem érdemelt kegy! Továbbá, tagadni az örök büntetés igazságosságát nem egyéb, mint szembeszegülés a keresztyén tudatossággal, ami egyetemes bizonyosságot tesz arról a tényről, hogy hogy a büntetés és csakis a büntetés az, amit valamennyien érdemlünk. Sőt, ha a bűnös megvetette és visszautasította az örök boldogságot, akkor van bármi ok, ami miatt panaszkodhatna az örök büntetés igazságossága ellen? Végül, ha végtelen gonoszság rejlik a bűnben – mint ahogy rejlik – akkor a végtelen büntetés a jogos jutalma.

(4) Isten szent. Mivel Isten végtelenül szent, Ő végtelen undorral tekint a bűnre. Ebből a bibliai előtételből tévesen vonták le azt a következtetést, hogy Isten tehát végül majd győzedelmeskedik a gonoszság felett, annak minden nyomát száműzve a világegyetemből, máskülönben, mondják, az Ő erkölcsi jelleme elvész. De erre az okoskodásra ezt mondjuk: Isten szentsége nem akadályozta meg a bűn belépését az Ő világegyetemébe, s Ő megengedte, hogy évezredekig benne is maradjon, így tehát a szent Isten képes együtt létezni a bűn világával és meg is teszi ezt! Erre pedig mondhatjuk: jó és elégséges okok vannak arra, amiért a bűnt most meg kell engedni. Biztosan ez a válasz, s ki tudja, mik ezek az okok? Találgathatunk, de ki tudja? Isten nem mondta el nekünk az Ő Ígében. Ki van hát abban a helyzetben, hogy kimondja: nincsenek örökkévaló okok – szükségletek – a bűn folytonos jelenlétére? Az, hogy Isten végül majd egyőzi a gonoszt, a legbiztosabban igaz. A győzelme majd abban mutatkozik meg, hogy bezárja minden ellenségét egy olyan helyre, ahol több kárt már nem okozhatnak, s ahol a kínjaikban az Ő szent gyűlölete a bűn ellen örökkön örökké fog ragyogni. A tűz tava egyáltalában nem a Sátán győzelmét hirdeti, hanem a végleges vereségének lesz a megkoronázó bizonyítéka.

2. Az univerzalisták által hivatkozott igeszakaszok

Az univerzalistákat nagyjából két csoportra oszthatjuk: vannak, akik Ádám faja minden tagjának a végső üdvösségét hirdetik, és vannak, akik az összes teremtmény végső üdvössége mellett szállnak síkra, az ördögöt, a bukott angyalokat és a démonokat is beleértve. Az igeszakaszok osztálya, melyekre hivatkoznak, azok a versek, melyekben előfordulnak az „összes”, „minden ember”, „minden dolog”, „a világ” kifejezések. A legegyszerűbb módja az állításaik megcáfolásának ezekkel a kifejezésekkel kapcsolatosan annak megmutatása, hogy ezeket a kifejezéseket rendszerint korlátozza az, ami a közvetlen szövegkörnyezetükben hangzik el.

Az univerzalisták által felvetett vitapont arra a kérdésre szűkül le, hogy vajon a „minden ember” és a „minden dolog” azokban az igeszakaszokban, melyek az üdvösségről beszélnek, vajon korlátozott vagy korlátlan értelemben használatosak-e. Mutassunk hát rá olyan igeszakaszokra, ahol ezek az általános kifejezések előfordulnak, azonban lehetetlen abszolút értelmezést vagy jelentést adni nekik:

„És kiméne hozzá Júdeának egész tartománya és a Jeruzsálembeliek is, és megkeresztelkedének mindnyájan ő általa a Jordán vizében, bűneikről vallást tévén.” (Mk1:5)
„Mikor pedig a nép várt és szívökben mind azon gondolkoztak János felől, hogy vajjon nem ő-é a Krisztus” (Lk3:15). „És menének Jánoshoz és mondanak néki: Mester! A ki veled vala a Jordánon túl, a kiről te bizonyosságot tettél, imé az keresztel, és hozzá megy mindenki.” (Jn3:26)

„Jó reggel azonban ismét ott vala a templomban, és az egész nép hozzá méne; és leülvén, tanítja vala őket.” (Jn8:2) „Mert leszel néki tanúbizonysága minden embernél azok felől, a miket láttál és hallottál.” (Csel22:15) „A mi levelünk ti vagytok, beírva a mi szívünkbe, a melyet ismer és olvas minden ember” (2Kor3:2).

A fenti igeszakaszok egyikében sincs az „összes”, a „minden ember”, az „egész nép” kifejezéseknek korlátlan jelentése. Mindezekben az igeszakaszokban ezeknek az általános kifejezéseknek csak viszonylagos a jelentése. A Szentírásban a „minden” két módon használatos: jelenti a „mindenki válogatás nélkül”-t (ritkán fordul elő) és jelenti a „mindenki megkülönböztetés nélkül”-t (ez az általános jelentése), azaz mindenféle osztály és fajta – öregek és fiatalok, férfiak és nők, gazdagok és szegények, tanultak és írástudatlanok, és sok esetben zsidók és pogányok, mindenféle nemzetiségű emberek. Az „összes” nagyon gyakran vonatkozik minden hívőre, mindenkire Krisztusban.

Amit az imént mondtunk az „összes”, és a „minden ember” kifejezések viszonylagos használatáról és korlátozott jelentéséről ugyanúgy vonatkozik a „minden dolog” kifejezésre is. A Szentírásban ez csak egy másik kifejezés, aminek gyakran nagyon korlátozott a jelentése. Pár példát mutatunk erre: „Némely ember azt hiszi, hogy mindent megehetnek; a hitben erőteljen pedig zöldséget eszik.” (Rm14:2) „Ne rontsd le az ételért az Isten munkáját. Minden tiszta ugyan...” (Rm14:20) „Mindeneknek mindenné lettem, hogy minden módon megtartsak némelyeket.” (1Kor9:22) „Minden szabad nékem, de nem minden használ” (1Kor10:23). „... mindent megismertem veletek Tikhikus, a szeretett atyafi és hív szolga az Úrban” (Ef6:21). „Mindre van erőm a Krisztusban, a ki engem megerősít.” (Fil4:13) Mindezekben az igeszakaszokban a „minden” korlátozott jelentéssel bír.

Az igeszakaszok másik osztálya, melyre az univerzalisták hivatkoznak azok a versek, melyekben „a világ” van megemlítve, De mindegyik igeszakasz, ahol ez a kifejezés előfordul az Újszövetségben, gondos vizsgálata megmutatja, hogy semmi sem kötelez minket arra, hogy az egész emberei fajra vonatkoztassuk, mert sok esetben sokkalta kevesebbet jelent. Vegyük az alábbi példákat: „Mert az az Istennek kenyeré, a mely mennyből száll alá, és életet ad a világnak.” (Jn6:33) Figyeljük meg, hogy itt nem az „élet” felkínálásáról van szó a világ számára, hanem az „élet” adásáról. Vajon Krisztus az emberi család minden tagjának „ad életet” – lelki és örök életet, mert erről van itt szó? „Ha ilyeneket cselekszel, mutasd meg magadat a világnak.” (Jn7:4) Itt nyilvánvaló, hogy „a világ” egy határozatlan kifejezés – mutasd meg magad a közönségnek, általánosságban az embereknek a nyilvánvaló jelentése. „Mondának azért a farizeusok egymás között: Látjátok-é, hogy semmit sem értek? Ímé, mind e világ ő utána megy.” (Jn12:19) Vajon a farizeusok úgy gondolták, hogy az egész emberi faj Krisztus „után megy”? Biztosan nem. „Először hálát adok az én Istenemnek a Jézus Krisztus által mindnyájatokért, hogy a ti hiteteknek az egész világon híre van” (Rm1:8). Vajon ennek azt kell jelentenie, hogy a római szentek hitét az egész emberi faj ismerte és beszélt róla? Vajon minden ember „beszélt” róla? Vajon a Római Birodalomban élő tízezer ember közül egy tudott bármit róla? „Az igazság beszédében, mely az evangélium: mely eljutott hozzátok, miképen az egész világra is” (Koll5:6). Vajon „az egész világ” itt abszolút és korlátozás nélkül az egész emberiséget jelenti? Vajon mindenütt minden ember hallotta az evangéliumot? Biztos, hogy ez a vers azt jelenti, hogy az evangélium, ahelyett, hogy Júdea földjére és Izrael házának elveszett juhaira korlátozódott volna, korlátozás nélkül mindenfelé terjedt sok helyre. „Az egész föld követé a fenevadat” (Jel13:3). Azt, hogy az utalás itt nem vonatkozhat minden emberre válogatás nélkül, más igeszakaszokból tudjuk.

A fentiekben idézett igeszakaszokból kiderül, nincs semmi magukban a szavakban, ami arra kényszerítene minket, hogy korlátlan jelentést adjunk a „minden embernek”, a „minden dolognak” és a „világnak”. Ezért, amikor azt mondjuk, hogy a „világ”, ami üdvözül, és az „összes ember”, akik meg lettek váltva, a hívők világa és azoknak az embereknek az összessége, akik befogadják Krisztust személyes Megváltójuként. Ahelyett, hogy önmagunkhoz igazítva

magyaráznánk a Szentírást, más igeszakaszokkal szoros összhangban tesszük meg ezt. Másrészt korlátlan teret adni ezeknek a kifejezéseknek és úgy felfogni, mint kivétel nélkül mindenkire vonatkozókat nem egyéb, mint oly módon értelmezni ezeket, ami világosan ellentétben áll megannyi igeszakasszal, melyek azt tanítják, hogy vannak, akik örökre el fognak veszni.

Még egy megjegyzést tehetünk az univerzalizmusról, mielőtt rátérnénk a következő alfejezetünkre: az a tény, hogy az univerzalizmus olyan népszerű a gonoszok körében, ellenállhatatlan bizonyítéka annak, hogy ez nem a Bibliában tanított rendszer. Az 1Kor2:14 elmondja nekünk, hogy „Érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkiképen ítéltetnek meg.” Az, hogy az érzéki (természeti) ember befogadja a tanítást, mely szerint végül mindenki üdvözülni fog, a biztos jele annak, hogy nem tartozik „Isten Lelkének dolgai” közé. A gonoszok gyűlölik a világosságot és szeretik a sötétséget. Ezért, miközben „bolondságnak” tartják Isten igazságát és elvetik azt, ésszerű dolgoknak tartják az ördög hazugságait és mohón falják azokat.

3. Az annihilacionisták által hivatkozott igeszakaszok

Az igazság egyetlen, következetes, örökre változhatatlan. A tévelygés hétféjű, következetlen és ellentmondásos, mindig ingadozó a maga formáiban. Az emberek nagyon elszántan gyözködik magukat arról, hogy a gonoszok örök büntetése pusztán mítosz, hogy a testi elme ellenségessége egy sor módszert koholt arra, hogy megszabaduljanak ettől az igazságtól, mely olyannyira gyűlöletes a számukra. „Az Isten teremtette az embert igaznak; ők pedig kerestek sok kigondolást” (Préd7:29). Az egyik ilyen koholmány az arról szóló elmélet, hogy a gonoszok a halálban a feledésben merülnek, s a feltámadásuk s a nagy fehér trón előtt elhangzó ítéletük után megsemmisülnek a tűz tavában. Bármennyire hihetetlennek is tűnik ez a nézet, mégis sok szószólóra talált és sokan ragaszkodnak hozzá, s ami még elképzelhetlenebb, Isten Ígéjére hivatkoznak az alátámasztása végett. Emiatt teszünk itt róla egy rövid megjegyzést.

Az általuk hivatkozott igeszakaszok első osztálya az, ahol a „halál” van megemlítve. A halált a legabszolútabb értelemben fogják fel. A halál szerintük átmenetet jelent a létezésből a nemlétezésbe: végső kitöröltetés a létezésből. A halált ugyanúgy vonatkoztatják a lélekre, mint ahogyan a testre. Miképpen kell fogadnunk ezt a tévelygést? Erre ezt válaszoljuk: Isten Ígéjére hivatkozva. Egy Íge jelentését nem a származtatásából, nem a pogány szerzők által történt alkalmazásából, nem a szabványos angol szótár által adott meghatározásból, s nem a lexikonokból kell megállapítani, hanem abból, ahogyan a Szentírás használja. Mit jelent hát a halál a Szentírás használatában?

Nézzük először az 1Kor15:36-ot: „Balgatag! a mit te vetsz, nem elevenedik meg, hanemha megrothadánd (elhal).” Itt a Szentlélek szemléltetése és előképe a hívő haláláról és feltámadásáról. Nos, elhal az elvetett magban rejlő élő csíra, mielőtt gyümölcsöt hozna? Biztosan nem. A külső héj természetesen megromlik – s ez hasonlít az ember halálára – de az élő csíra benne nem hal el, hisz akkor nem lehetne aratás. A halál tehát a Szentlélek eme szemléltetése szerint nem megsemmisülés. Ugyanezt a szemléltetést használta a mi Urunk is. „Bizony, bizony mondom néktek: Ha a földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad; ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem.” (Jn12:24) A gabona szára és kalásza az aratás idején nem más, mint a teljesen kifejtett élet-csíra. Így van az emberrel is. A test meghal, a lélek tovább él. Figyeljük meg, miképpen bukkan ez élő eltéveszthetetlenül a Megváltónak a Mt10:28-ban feljegyzett szavaiban: „És ne féljete azoktól, a kik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, a ki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában.” A „lelket” ember meg nem ölheti! De Isten képes rá – és figyeljük meg alaposan a különbségtételt – „mind a lelket, mind a testet elvesztheti (nem megölheti) a

gyehennában”. Miután az „elveszíthet” a másik olyan szó, amit nem megfelelően használna és félreértelmeznek az annihilacionisták, néhány szót erről is kell mondanunk.

Ahogy a Szentírásban használatosak, a „megsemmisít”, „megsemmisülés”, „pusztulás” soha nem jelentik a létezés megszűnését. A Mt10:7-ben a „megsemmisítés” egyik görög alapszava az „Izrael házának eltévelyedett juhai” kifejezésben szerepel. Azok az izraeliták nem semmisültek meg, hanem csak Istentől voltak elszakadva! A Mk2:22-ben ugyanazt a szót az „elpusztulnak (tönkremennek)” kifejezéssel fordítják a bőrből készült „tömlők” vonatkozásában, amikben az új bor forr. Így tehát az „elpusztul” szó sem jelent soha megsemmisülést. A 2Pt3:6-ebn ezt olvassuk: „az akkori világ vízzel elborítottván elveszett”. A „világ”, ami akkor elpusztult, még ha az utalás az Ádám előtti földre vagy világra történik is, elveszett a vízözönben, de nem vált semmivé. Amikor tehát a Szentírás a gonoszokról, mint elpusztulókról és megsemmisítettekről beszél, azt azért, hogy leleplezze azok tévedését, akik kijelentik, hogy van evangéliumuk az üdvösségre nem jutottak számára. Az, hogy a gonoszok „elpusztulnak” kizárja minden reményét annak, hogy utána valahogy mégis üdvözülhetnek. Az 1Tim5:6 elmondja nekünk, hogy létezik most is élőhalott: „A bujálkodó pedig élven megholt.” – így lesz az örökkévalóságban is. Az annihilacionizmus abszurditása és bibliaellenességre könnyen leleplezhető. Ha a halálban a bűnös kilép a létezésből, akkor miért kellene őt feltámasztani, hogy utána megint megsemmisítsük? A Szentírás beszél a gonoszok „büntetéséről” és „kínzásáról”, de bárki megláthatja, hogy ebben semmi annihiláció sincsen! Ha a visszavonhatatlan megsemmisülés minden, ami a bűnösökre vár, akkor soha nem tudnák meg, hogy a vétkeiknek megfelelő, jogos „jussukat” kapták. A Szentírás beszél az elveszettek büntetéseinek fokozatairól, de a visszavonhatatlan megsemmisülés ezt kizárná. A visszavonhatatlan megsemmisülés kiegyenlítene minden különbséget és figyelmen kívül hagyná a vétkesség összes fokozatát. Az Ézs33:14-ben ezt olvassuk: „ki lakhatik közülünk megemészítő tűzzel, ki lakhatik közülünk örök hőséggel?” A bűnösök tehát távolról sem semmisülnek meg visszavonhatatlanul, hanem igenis az emészítő tűzzel fognak lakozni! A Szentírás újra és újra megemlíti azok „sírását és fogcsikorgatását”, akik a pokolba kerülnek, s ez azonnal megcáfolja azokat, akik a létezés megszűnését állítják.

4. Elmélet, mely szerint a gonoszok büntetése fegyelmező és gyógyító

Vannak, akik elismerik, hogy a gonoszok a pokolba fognak vettetni, de mégis azt állítják, hogy a büntetésük inkább helyesbítő, mintsem megtorló. Egyfajta protestáns purgatóriumot koholnak, melynek a lángjai inkább megtisztítók, mintsem büntetők. Az effajta fogalom súlyosan sértő Istenre. Egyesek, akik ezt a nézetet vallják, azt színlelik, hogy nagy tiszteletet tesznek vele Krisztusnak, de valójában hatalmas gyaláztatot hoznak Rá. Ha azoknak, akik a Megváltót visszautasítva haltak meg, mégis üdvözülniük kell, ha a pokol tüzeinek azt kell megtennie az emberek számára, amit Krisztus vére nem volt képes elérni, akkor mi szükség volt egyáltalán az isteni áldozatra? Mindenki üdvözülhetett volna a pokolbeli fegyelmező szenvedések által, s akkor Isten megkímélhette volna a Fiát. Aztán ha Isten könyörül az ellenségein és nem táplál mást, csak a végtelen könyörület kegyelmes céljait azokkal szemben, akik lenézték és visszautasították a Fiát, akkor joggal feltehetjük a kérdést: Akkor miért tesz ilyen szörnyű intézkedéseket velük szemben? Ha a szerető fegyelmezés minden, amire szükségük van, akkor vajon az isteni bölcsesség nem képes kiagyalni valamiféle lágyabb intézkedéseket annál, hogy a tűz tavának „kínjaiba” küldje őket „örökkön örökké”? Ez leküzdhetetlen nehézség annak az elméletnek az útjában, amit most cáfolunk. De ha egyszer meglátjuk, hogy a tűz tava a büntetés, és nem a fegyelmezés helye, s az isteni harag, nem pedig a szeretet veti bele abba az elvetetteket, akkor ez a nehézség teljesen eltűnik.

Bár olyan végtelenül következetlen, amennyire csak lehetséges, mégis vannak, akik azt állítják, hogy a pokol lángjainak a fegyelmező hatékonyságukat Krisztus vérenek köszönhetik. Az igazság eme ellenfeleinek jól megválaszolt Sir Robert Anderson: „Efféle büntetésnek kell következnie tehát a bűneik jogos jutalmaként, különben igazságtalan lenne annak kiszabása. Ha tehát az elveszetteknek legvégül üdvözülniük kell, akkor annak vagy azért kell megtörténnie, mert kitöltötték a büntetésüket, vagy a megváltáson keresztül – azaz, mert Krisztus hordozta el a büntetést helyettük. De ha a bűnösök üdvözíthetők az isteni igazságosság kielégítésével, a bűnért járó büntetés elhordozásával, akkor Krisztusnak nem kellett volna meghalnia. Viszont, ha a megváltottak elkárhozhatnak, bár Krisztus által örök életre rendeltettek, akkor nekik maguknak kell elszenvedniük a bűnért járó büntetést, ezzel pedig a hitünk alapjai semmisülnek meg. Megint mondom, az ítéletet nem a gondviselő vagy fegyelmező, hanem annak a büntető következményei követik. Megérthetjük tehát, miképpen kerülheti el a bűnös a kárhozatát azáltal, hogy a tartozását más fizeti ki, vagy (legalábbis elméletben) elfogadhatjuk, hogy „az utolsó fillérig” történő személyes megfizetésével mentesülhet alóla, de azt, hogy a bűnösnek az adóssága egy részét kell kifizetnie, s aztán felmentést nyer, mert valaki más fizette ki az egészet még mielőtt egyáltalán elengedték volna a büntetését – ez abszolút összeegyeztethetetlen mind az igazsággal, mind a kegyelemmel.” („Emberi sors”) Azután pedig, ha igaz, hogy a kárhozottak a tűz tavában még mindig az isteni nagylelkűség tárgyai; hogy mint az Ő kezének teremtményeire, az Úr még mindig a legjőindulatúbb törődéssel tekint rájuk és az olthatatlan tűz nem más, mint vessző, egy bölcs és szerető Atya kezében, akkor megkérdezzük: Miképpen egyeztethető ez össze azzal, ahogyan a Szentírás egyetemlegesen beszél a hitetlenekről? Isten nem hagyott minket tudatlanságban arról, miképpen tekint azokra, akik nyíltan és kitartóan dacoltak Vele. A Biblia újra és újra tudunkra adja a komoly tény, miszerint Isten úgy tekint a gonoszokra, mint a Föld terhére és a Számára undorítókra. Ők mint „salak”, nem mint arany jelennek meg (Zsolt119:119), mint „értéktelen” pelyva (Mt3:12), mint „viperák” (Mt12:34), mint a „becstelenség” és a „harag” edényei (Rm9:21-22); mint azok, akikből az Úr lábzsámolya lesz (1Kor15:27), mint „elhervadt, gyümölcstelen, kétszer meghalt és többször kiszaggatott fák” (Júd12) és ezért másra sem jók, csak a tűzre; mint azok, akiket az Úr majd kiköp a szájából (Jel3:16), azaz, mint az ellenszenv tárgyai. Ezek közül egyes igeszakaszok a zsidó elvetetteket, mások a pogány bűnösöket írják le. Egyesek azokat írják le, akik a múltban éltek, mások a jelenre vonatkoznak. Egyesek a sír innenső oldalán levő emberekről beszélnek, mások a túlsó oldalon levőkről. Az egyik célja a figyelme felkeltésének velük kapcsolatban annak megmutatása, miképpen tekint Isten az ellenségeire. A fenti igeszakaszokban kifejezett becslés (és ezeket könnyen megsokszorozhatjuk) nem egyeztethető össze azzal a nézettel, miszerint Isten még mindig szeretettel tekint rájuk és csak a leggyengédebb törődéssel viseltetik irántuk.

Az igeszakaszok másik osztálya is megemlíthető ebben a vonatkozásban. „Mert felemelem kezemet az égbe, és ezt mondom: Örökké élek én! Ha megélesítem fényes kardomat és ítélethez fog kezem: bosszút állok ellenségeimen és megfizetek gyűlölőimnek. Megrészegítem nyilaimat vérrel, és kardom jól lakik hússal: a legyilkoltak és foglyok vérével, az ellenség vezéreinek fejéből!” Összeegyeztethető ez azzal az elmélettel, mely szerint Isten semmi mást, csak könyörületet tanúsít mindazokkal szemben, akik megvetették és megtagadták Őt?

„Mivelhogy hívtalak titeket, és vonakodtatok, kiterjesztém az én kezemet, és senki eszébe nem vette; És elhagytátok minden én tanácsomat, és az én feddésemmel nem gondoltatok: én is a ti nyomorúságotokon nevetek, megcsúfollak, mikor eljő az, a mitől féltetek. Mikor eljő, mint a vihar, az, a mitől féltetek, és a ti nyomorúságotok, mint a forgósél elközelget: mikor eljő ti reátok a nyomorgatás és a szorongatás. Akkor segítségül hívnak engem, de nem hallgatom meg: keresnek engem, de meg nem találják.” (Péld1:24-28) Vajon ez annak nyelvezete, Aki még mindig könyörületes célokkal fordul az ellenségei felé?

„A sajtót egyedül tapostam, és a népek közül nem volt velem senki, és megtapodtam őket búsulásomban, és széttapostam őket haragomban: így fecscsent vérök ruháimra, és egész öltözetemet bekevertem.” (Ézs63:3) Mérlegeljük ezt alaposan, aztán tegyük fel a kérdést, hogy vajon ilyen sors lesz kimérve azoknak, akik iránt az Úr nem táplál mást, csak együttérzést?

Ha valaki azt mondaná: mindezek az igeszakaszok az Ószövetségből vannak, arra elegendő ezt mondani: igaz, de ugyanaz az Isten mondja ezeket, Akit Újszövetség is kijelenti. De vizsgáljunk meg egy verset az Újszövetségből is. Ott Isten Krisztusa mondja az embereknek: „Távozzatok tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre” (Mt25:41). Vajon elképzelhető, hogy Isten Fia ezt a szörnyű átkot mondja ki azokra, akik csak egy időre lettek a fegyelmező büntetésre ítélve, ami után örökre együtt lesznek Vele tökéletes boldogságban?

Igyekeztük hát megmutatni, hogy a különböző ellenvetések, amiket az örök büntetés ellen hoznak fel, nem állják meg a helyüket a Szentírás mérlegén. Azaz, bár gyakran hihető formában tárják ezeket elénk, s azzal a bevallott szándékkal, hogy igazolják az isteni jellemet, a valóságban mégsem mások, mint annak a testi elmének az érvei, amelyik ellenséges Istennel.

Miután felvázoltuk a főbb ellenvetéseket, amiket az örök büntetés igazsága ellenében fogalmaznak meg, most megvizsgáljuk

II. A gonoszok sorsa

Nagy szükség van arra, hogy pártatlanul és higgadtan közelítsük meg ezt a témát. író és olvasó kiáltsanak buzgón Istenhez, hogy minden előítélettől és előzetesen alkotott véleménytől szabadítsa meg az elménket. Nem illik hozzánk, hogy a végtelen Bölcsesség lábaihoz üljünk, de szilárdan ragaszkodjunk az eleve eldöntött következtetésekhez. Semmi sem lehet sértőbb Isten számára, mint az Ő Ígését merni megvizsgálni, megvallva a gondolatai megismerésének szándékát, miközben már a saját magunk elképzelése szerint eldöntöttük, hogy mi fog mondani. Valaki azt mondta: úgy kell az elménket a Szentíráshoz vinni, mint üres papírt a nyomdába, hogy csak az adott típus lenyomata kerülhessen rá. Bárcsak olyan kegyelem adatna meg nekünk, hogy mindig úgy adjuk át elménket a Szentlélek tanítására, hogy csak az a lenyomat maradjon meg benne, amit Isten akar. Bárcsak az egyetlen vágyunk annak megismerése lenne, hogy „mit mondott az Úr?”

1. Az ítélet bizonyos volta

Meg van írva: „elvégezett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet” (Zsid9:27). Ez a megannyi igevers egyike, melyek megcáfolják az annihilacionisták tévedését, akik a bűnös ítéletét megteszik magának a halálnak. De itt a halál és az ítélet világosan meg vannak különböztetve. A bűnösök jövőbeli ítéletének tényét megannyi igeszakasz leszögezi. A Préd12:1-ben ezt olvassuk: „Örvendezz a te ifjúságodban, és vídámítson meg téged a te szíved a te ifjúságodnak idejében, és járj a te szívednek útjaiban, és szemeidnek látásiban; de megtudd, hogy mindezekért az Isten tégedet ítéletre von!” Azután a Préd12:16-ban ez áll: „Mert minden cselekedetet az Isten ítéletre előhoz, minden titkos dologgal, akár jó, akár gonosz legyen az.” Az Újszövetség ugyanerről az igazságról tesz bizonyosságot: „Mivelhogya rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét igazságban egy férfiú által, kit arra rendelt” (Csel17:31). Az ítéletet magát a Jel20:11-15 írja le.

Ennek az eljövendő ítéletnek a bizonyosságáról nem hagy minket kétségek közepette: „Meg tudja szabadítani az Úr a kegyeseket a kísértésekből, a gonoszokat pedig az ítélet napjára büntetésre fenntartani.” (2Pt2:9) A bűnös képtelen ezt elkerülni. Senki sem menekülhet meg tőle: „miképen kerülitek ki a gyeheknának büntetését?” (Mt23:33) Az ellenállás, egyénileg vagy kollektíven, hasztalan lesz: „Kézádással erősítem, hogy nem marad büntetlen a gonosz”

(Péld11:21). Az ellenségeinek semmiféle szövetsége sem fogja megakadályozni Istent abban, hogy bosszút álljon rajtuk.

2. A halál megpecsételi a bűnös sorsát

A Szentírás világosan tanítja, hogy az embere lehetősége az üdvösségre a földi életének időszakára korlátozódik. Ha nem üdvözülve hal meg, a sorsa visszavonhatatlanul megpecsételődik. Két igeszakasz van az Újszövetségben, amikre a legáltalánosabban támaszkodnak azok, akik azt állítják, hogy van remény az elveszettek számára a halálon túl is. Mindkettő Péter első levelében található. Röviden megemlítyük ezeket.

„Mert Krisztus is szenvedett egyszer a bűnökért, mint igaz a nem igazakért, hogy minket Istenhez vezéreljen; megölettetvén ugyan test szerint, de megelevenítettvén lélek szerint; A melyben elmenvén, a tömlöczben lévő lelkeknek is prédikált, a melyek engedetlenek voltak egykor, mikor egyszer várt az Isten béketűrése a Noé napjaiban, a bárka készítésekor” (3:18-20). Ezek a versek azonban semmivel sem utalnak arra, hogy bármiféle prédikációt hallgattak azok is, akik már eltávoztak ebből az életből. Ezek pusztán csak annyit mondanak, hogy Isten Lelke a bárka építése közben prédikált Noén keresztül azoknak, akik engedetlenek voltak, s miután elutasították, hogy válaszoljanak rá, most „bebörtönzött lelkek”. Nem Maga Krisztus volt az, Aki prédikált, hanem a Szentlélek, amint az világosan kiderül a 19. vers nyitó szavaiból: „A melyben elmenvén”: az „amelyben” visszamutat a „lélek szerint” a 18. vers végére. Az, hogy a Szentlélek az özönvíz előtti emberekhez szólt, az 1Móz6:3-ból tudjuk: „Ne maradjon az én lelkem örökké az emberben”. A Lélek Noé prédikálásán keresztül igyekezett. Azt, hogy Noé prédikátor volt, a 2Pt2:5-ből tudjuk.

A második igeszakasz az 1Pt4:6-ban található: „Mert azért hirdettetett az evangéliom a holtaknak is”. Ennek azonban nem kell eltérítenie minket. Az evangélium prédikáltatott, s nem most prédikáltatik, vagy majd fog prédikáltatni nekik! Az efféle igeszakaszok, mint ezek a hivatkozottak csak azt mutatják meg, hogy mennyire tarthatatlan és lehetetlen az az állítás, amit a feltételezések szerint alátámasztanak.

Azt, hogy a halál megpecsételi az elveszettek sorsát, tagadólag is bizonyíthatjuk azzal a ténnyel – ez pedig önmagában is perdöntő – hogy egyetlenegy példáját sem látjuk leírva sem az Ó-, sem az Újszövetségben annak, hogy egy bűnös üdvözült a halála után. S nincs egyetlen igeszakasz sem, amely bármiféle reménységet mutatna fel erről a jövőre nézve. Vannak azonban igeszakaszok, amik megerősítik ennek az ellenkezőjét. Néhányat ezek közül most megemlítyünk.

Először vegyük a Péld29:1-et: „A ki a feddésekre is nyakas marad, egyszer csak összetörik, gyógyíthatatlanul.” Ez annyira pontos és egyértelmű, hogy nincs szükség a mi szavainkra a magyarázatához vagy a megerősítéséhez. Ha egyszer a lázadó bűnös „kivágattatott”, akkor „reménység nélkül való”. Semmi sem lehet világosabb: a halálakor a kárhozata elpecsételtetik.

Aztán a Mt9:6-ban ezt olvassuk: „Hogy pedig megtudjátok, hogy az ember Fiának van hatalma a földön a bűnököt megbocsátani (ekkor monda a gutaütöttnek): Kelj föl, vedd a te ágyadat, és eredj haza.” Miért nem mondta az Úr egyszerűen csak ezt: „az ember Fiának van hatalma a bűnököt megbocsátani”, majd miért nem hagyta ennyiben? Ez is elegendő válasz lett volna a kritikusaiknak. Az egyetlen ok, amiért a Megváltónak hozzá kellett tennie a minősítő szavakat – „az ember Fiának van hatalma a földön a bűnököt megbocsátani” – az volt, hogy megértesse velünk: miután a bűnös elhagyja a Földet, az Emberfiának (Krisztus az Ő közbenjáró jellegében) nincs „hatalma” (vagy „felhatalmazása”, mert az exousia valójában ezt jelenti) a bűnököt megbocsátani!

A fentiekhez hasonló példát látunk a Jn12:25-ben: „A ki szereti a maga életét, elveszti azt; és a ki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt.” Figyeljük meg, hogy az

ellentét teljes lesz a korlátozó „e világon” szavak nélkül is: „aki szereti a maga életét, elveszti azt; és a ki gyűlöli a maga életét, örök életre tartja meg azt”. Megint azt mondjuk, hogy az egyetlen számunkra látható ok, amiért Krisztus hozzátette a minősítő „a ki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt” az, hogy megmutassa: a sorsunk eldől, amikor elhagyjuk ezt a világot.

A 2Kor5:10-ben, ami a hívőkről beszél, újabb példáját látjuk a minősítő nyelvezet eme gondos használatának: „Mert nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt, hogy kiki megjutalmaztassék a szerint, a miket e testben cselekedett...” A szenteket nem pusztán annak alapján bírálják el, amit cselekedtek, hanem aszerint, „a miket e testben cselekedtek”. Amit azután tettek, hogy elhagyták a testet, az nem jön számításba.

A Jn8:21-ben fel van jegyezve, miképpen mondta Krisztus az ellenségeinek: „Én elmegyek, és kerestek majd engem, és a ti bűneitekben fogtok meghalni: a hová én megyek, ti nem jöhettek oda.” Figyeljük meg alaposan a két utolsó mondat sorrendjét. Ha egyszer meghaltak a bűneikben, lehetetlenség a mennybe jutniuk. Ennek az igeversnek a komoly ereje még világosabban megmutatkozik, ha szembeállítjuk a Jn13:36-tal: „Monda néki Simon Péter: Uram, hová mégy? Felele néki Jézus: A hová én megyek, most én utánam nem jöhetsz; utóbb azonban utánam jössz.” Figyeljük meg a minősítő „most” hiányát a Jn8:21-ben. Péternek, mint a szentek képviselőjének ezt mondta: „utóbb azonban utánam jössz (1 mennybe), de a gonoszoknak Krisztus ezt jelentette ki: „A hová megyek, oda ti nem jöhettek!”

3. Mi vár a bűnösre a halálakor?

Ehhez világosságért természetesen az Úr tanításához fordulunk, mert több hangzott el rajta keresztül, mint bármi más módon a gonoszok jövőjét illetően. S nem is hiába fordulunk a szavainak feljegyzéseihez. A Lk16-ban úgy látjuk Őt, mint Aki félrevonja a halál utáni dolgokat elrejtő leplet előttünk. Beszél egy gazdag emberről, aki „meghalt és eltemették” (22. vers). De nem szűnt meg létezni. Épp ellenkezőleg, az Úr így folytatja: „És a pokolban felemelé az ő szemeit, kínokban lévén”. Abban, hogy Krisztus itt ennek a gazdag embernek a halál utáni tényleges tapasztalatait írta le, nincs jó okunk kételkedni: ha mást mondanánk, azzal istenkáromló módon megvádolnánk Isten Fiát, hogy olyan nyelvezetet használ, amiről tudta, hogy végtelenül sokakat megtéveszt majd, akik később olvassák majd a feljegyzett szavait. Senki, aki előítéletektől mentes elmével jön ehhez az igeszakaszhoz, nem fog semmi más feltételezni, mint annak világos és egyszerű képét, ami a gonoszokra vár a haláluk után. Csak akik eleve eldöntötték, hogy a hitetlennek nincsenek kínjai a halála után, közelednek azzal a határozott szándékkal ehhez az igeszakaszhoz, hogy félremagyarázzák azt, s kizárják azt, ami benne van, és beleolvassák azt, ami nincs benne.

„És a pokolban felemelé az ő szemeit, kínokban lévén.” A pokolnak fordított görög szó itt a „Hádész”, ami egy általános kifejezés a láthatatlan világra, ahová az összes lélek kerül a halál után. Nem kétséges, hogy a fordítók azért fordították sok esetben „sírnak”, mert tény, hogy a szentek lelkei a bűnösök lelkeivel egyetemben úgy vannak ábrázolva, mint akik a halálukkor a Seolba lépnek. A ténynek azonban, hogy mind a héberben, mind a görögben teljesen más szó használatos a „sírra”, meg kellett volna akadályoznia ezt a tévedést. A Szentlélek mindvégig gondosan megőrizte a különbséget a két kifejezés között. Az összes igeszakasz alapos vizsgálata mind az Ó-, mind az Újszövetségben, melyekben ezek a szavak előfordulnak, megmutatják, hogy sok dolog hangzik el a „sírról” (héberül „queber”, görögül „mnemeion”¹), ami soha nem lenne elmondható a „Seolról” vagy a „Hádészről”, és sok dolog hangzik el az utóbbiról, amit soha nem mondhatnának az előzőről. Például, mint a héber, mind a görög „sír” jelentésű szó újra és újra többes számban szerepelnek, a Seol vagy a Hádész

¹ Az angol átirás szerint – *a ford.*

viszont soha. A héber és a görög „sír” jelentésű szóra gyakran hivatkoznak, mint magánemberek tulajdonára: „az én sírom” (1Móz50:5); „Abner koporsója” (2Sám3:32); „a maga (József) új sírjába” (Mt27:60); „az igazak síremlékei” (Mt23:29) stb. Az 1Móz50:5-ben ezt olvassuk: „az én síromba, melyet Kanaán földén ástam magamnak”; a „mnemeionról” pedig „És elhelyezé azt a maga új sírjába, a melyet a sziklába vágatott”. A Seolra és a Hádészre soha nem utalnak így. A test belép a „queberbe” és a „mnemeionba”, de soha nem hangzik el, hogy belép a Seolba vagy a Hádészbe. Eleget mondtunk annak bemutatása végett, hogy a Seol vagy a Hádész nem a sír. Biztosan állíthatjuk tehát, hogy sem a Seolt sem a Hádészt soha nem szabad „sírnak”, vagy „a sírnak” fordítani.

A Hádész ugyanarra a helyre vonatkozik, mint a Seol. Az azonosságukat eltéveszthetetlenül igazolja a Zsolt16:10 és a Csel2:27 összehasonlítása. „Mert nem hagyod lelkemet a Seolban” – „nem hagyod az én lelkemet a Hádészben”.² Fontos azonban észben tartani, hogy mind a Seolnak, mind a Hádésznek két része van az üdvözültek és az elvetettek számára. S e „kettő” között, mondja a mi Urunk, „nagy közbevetés van” (Lk16:26). A rész, amit most vizsgálunk, az ahová a gonoszok lelkei kerülnek. Ebben, mint Krisztus kijelenti, a „láng” az, ami kínoz. Ez tökéletes összhangban van az Ószövetségnek a Seollal kapcsolatos tanításával. Az 5Móz32:22-ben ezt olvassuk: „Mert tűz lobban fel haragomban és leég a Seol fenekéig”. Azután a konkoly példázatában Urunk et mondta: „azt mondom majd az aratóknak: Szedjétek össze először a konkolyt, és kössétek kékébe, hogy megégessétek” (Mt13:30). Ennek a magyarázata ugyanennek a fejezetnek a 40-42. verseiben található: „A miképpen azért összegyűjtik a konkolyt és megégetik: akképen lesz a világnak végén. Az embernek Fia elküldi az ő angyalait, és az ő országából összegyűjtik a botránkozásokat mind, és azokat is, a kik gonoszsgot cselekesznek, És bevetik őket a tüzes kemenczébe: ott léssen sírás és fogcsikorgatás.” S ez e korszak végén következik majd be, mielőtt az ítélet megkezdődik. A „tüzes kemencének” tehát a Hádészre kell vonatkoznia, nem pedig a tűz tavára.

Visszatérve a Lk16 tanítására a gonoszok tapasztalatait illetően rögtön a haláluk után, ezt olvassuk: „És a pokolban felemelé az ő szemeit, kínozásban lévén”. Itt egy érző lény, egy tudatos személy egy konkrét helyen, gyötrelmes kínozás között. „Kínozásban lévén.” Olyan nagy volt a kínja, hogy könyörögni kezdett, „hogymártsa az ő ujjának hegyét vízbe, és húsítsa meg az én nyelvemet” (24. vers) De az efféle könnyítést megtagadták tőle. Parancsot kapott, hogy „emlékezzen”, miképpen élt ő – a Mammon imádója. Meg vagyunk arról győződve, hogy ez lesz a sorsa mindenkinek, aki a bűneiben hal meg.

4. Az elveszettek teljes reménytelensége

Eddig láttuk, hogy először is, a gonoszok ítélete biztos, másodsor, a haláluk megpecsételi a sorsukat, harmadsor, a halál után a hitetlenek lelkei a Hádészbe kerülnek, ott is a láthatatlan világnak abba a részébe, ami az elveszetteknek van fenntartva, s ott kínlódnak a lángokban. Ott maradnak az ítéletig, amikor majd feltámadnak és a nagy fehér trón elé vitetnek, hogy megkapják a végső ítéletüket. Mi ezért külön szakaszt szentelünk annak bemutatására, hogy miután a gonoszok kikerülnek a Hádészből, utána sincs semmi reménységük az üdvösségre.

Az első ezt bizonyító igeszakasz a Jn5:29: „mindazok, a kik a koporsókban vannak, meghallják az ő szavát, és kijőnek; a kik a jót cselekedték, az élet feltámadására; a kik pedig a gonoszt művelték, a kárhozat feltámadására.” Ez Isten Fiának ünnepélyes bejelentése. Mérlegeljük a szavait. Röviden összefoglalva elmondja nekünk, mi vár a halottakra. Ők két osztályra oszlanak: akik a jót cselekedték, és akik a gonoszt művelték. Az elsők számára „az élet feltámadása”, a másodikok számára „a kárhozat feltámadása” következik. A gonoszt

² Károlinál: „sírban” – *a ford.*

cselekvőkre ugyanis nem a próbaidő feltámadása vagy az üdvösség feltámadása, hanem egyszerűen és kizárólagosan a kárhozat feltámadása vár. Mennyire elvesz ez minden alapot, melyen bárki a jövőbeli reménységet szeretné felépíteni a gonoszoknak!

Az 1Thessz4:13-ban ezt olvassuk: „Nem akarom továbbá, atyámfiak, hogy tudatlanságban legyetek azok felől, a kik elaludtak, hogy ne bánkódjatok, mint a többiek, a kiknek nincsen reménységök.” Itt az apostol ellentétbe állítja a hívő szeretetei halála fölött megsomorodott keresztyént és a pogányokat, akik a saját halottjaikat siratták. A keresztyén szomorkodhat egy üdvösséget nyert rokon vagy barát eltávozásán. de vigasztalhatja is magát a Szentírásban elé táruló áldott reménységgel, az újra-egyesülés reménységével az Úr eljövetelekor. Ezzel a reménységgel a pogányok és a keresztyénségben üdvösséget nem nyertek, akik az üdvösséget nem nyert barátaik távozását siratják, nem rendelkeznek. Igen, nekik „nincs reménységük”. Ezt egyáltalán nem gyengíti az a tény, hogy az Ef2:12-13-ban olyanokról olvasunk, akik egykor „reménység nélkül valók” voltak, mégis „közelvalókká lettek a Krisztus vére által”. Az efézusi levél azokról beszél, akik ebben a világban élnek, s amíg itt vannak, mindig van rá remény, hogy üdvözülnek. Igaz, amíg újjá nem születnek, „remény nélküliek”, azaz mindenféle biblikusan garantált reménység nélkül valók. De a thesszalónikai levél azokról beszél, akik újjá nem születve hagyták maguk mögött ezt a világot, s számukra „nincs reménység”. Bármiféle hiábavaló reménységet táplálnak is most a gonoszok, azon az eljövendő napon „az istenteleneknek várakozása pedig elvész” (Péld10:28).

A másik igeszakasz, ami bizonyítja azok reménytelen állapotát, akik visszautasították Isten igazságát, a Zsid10:26-29-ben található: „Mert ha szándékosan vétkezünk, az igazság megismerésére való eljutás után, akkor többé nincs bűnökért való áldozat, hanem az ítéletnek valami rettenetes várása és a tűznek lángja, a mely megemésztí az ellenszegülőket. A ki megveti a Mózes törvényét, két vagy három tanubizonyságra irgalom nélkül meghal; gondoljátok meg, mennyivel súlyosabb büntetésre méltónak ítéltetik az, a ki az Isten Fiát megtapodja, és a szövetségnek vérét, melylyel megszenteltetett, tisztátalannak tartja, és a kegyelemnek Lelkét bántalmazza?” A mostani céljainkhoz nem kell megállnunk, hogy elgondoljunk, kiről beszél konkrétan ez az igeszakasz. Elegendő annyit tudni, hogy azokról beszél, akik szándékosan álltak ellene a világosságnak. Róluk hangzik el, hogy „többé nincs bűnökért való áldozat”. Ha pedig többé nincs bűnért való áldozat, akkor nekik maguknak kell elszenvedniük az isteni büntetést a bűnökért. S hogy mi ez a büntetés, azt ugyanez a vers mondja el nekünk: „a tűz lángja, a mely megemésztí az ellenszegülőket”. Ez „irgalom nélküli” ítélet. „Súlyosabb büntetés” annál, ami a Mózes törvényét megvetőket sújtotta.

„Mert az ítélet irgalmatlan az iránt, a ki nem cselekszik irgalmasságot; és dicsekedik az irgalmasság az ítélet ellen.” (Jak2:13) Igaz, hogy az apostol itt a szenteknek ír, de a most idézett igeversben látunk egy figyelemre méltó változást a nyelvezetében, s itt nyilvánvalóan az újjá nem születettekről beszél. Az előző versben azt mondta, „ti”, de itt átvált az „ő”-re. Ő, aki nem mutatott könyörületet (az embertársai iránt), „irgalmatlan ítéletet” kap Istentől, s ez dacára annak, hogy „dicsekedik az irgalmasság az ítélet ellen”. Az utolsó mondatot világosan azért teszi hozzá, hogy komolyságot adjon a korábban elhangzottakhoz. Az „irgalmatlan” ítélet olyan nyelvezet, ami az Ézs27:11-re tekint vissza, ahol ezt olvassuk: „értelem nélkül való e nép, ezért nem könyörül meg rajta Teremtője, és nem kegyelmez néki alkotója”. Ha tehát ez az ítélet „irgalmatlan”, akkor mennyire becsapja az ajtót a végső haladék vagy akár a félelmetes ítélet módosításának minden lehetőségessége előtt! S mennyire leleplezi ez annak a reménynek az alaptalanságát, amit sokak táplálnak, tudniillik, hogy az utolsó nagy napon majd Annak a könyörületére bízhatják magukat, Akit most megvetnek, s Akivel most dacolnak! Hibába fognak kegyelemért kiáltani akkor. Régen Isten ezt mondta Izraelnek: „Én is búsulásom szerint cselekszem, nem fog kedvezni szemem, sem meg nem szánom őket; s ha kiáltanak füleimbe nagy felszóval, nem hallgatom meg őket” (Ezék8:18). Ez tehát az utolsó ítéletkor lesz. Egy további igehelyet is megvizsgálhatunk ebben a vonatkozásban: „Tengernek megvadult habjai,

a magok rútságát tajtékozók; tévelygő csillagok, a kiknek a sötétség homálya van fenntartva örökre.” (Júd13) Kimondhatatlanul komoly dolog ez. Ez az igevers azok sorsára utal, akik most „a mi Istenünknek kegyelmét bujálkodásra fordítják, és az egyedüli Urat, az Istent, és a mi Urunkat, a Jézus Krisztust megtagadják” (Júd4). Számukra van örökre fenntartva „a sötétség homálya”. A kárhozatuk örök éjszakáját soha nem fogja megkönnyíteni a reménység egyetlen csillaga sem.

Megpróbáltuk tehát megmutatni, hogy Isten Ígéje változatos kifejezésekkel – melyek mindegyike egyértelmű és perdöntő – feltárja a végső reménytelenségét azoknak, akik „a kárhozat feltámadásában” vesznek részt. A következőben lássuk, mi lesz:

5. Az elveszettek utolsó tartózkodási helye

Ennek legalább két külön nevet ad az Újszövetség: a „Gyehenna” és a „tűz tava”. Vizsgáljuk meg a Szentírás tanítását ezekről.

Először is a „Gyehenna” a héber „Hinnom völgye” kifejezés görögösített változata, ami egy mély hasadék volt Jeruzsálemtől keletre. A Hinnom völgyét először bálványimádó rítusokkal kapcsolatosan használták (2Krn28:3). Később temetkezési hely lett (Jer7:31) vagy valószínűbben krematórium. Még később azzá a helyé vált, ahová Jeruzsálem szemetét kihordták és elégették (Josephus Flavius). A tüzeit állandóan égve tartották, hogy megeméssze az oda kihordott mocskot és szemetet.

Másodszor, ez a Hinnom völgye az előképe volt a világegyetem nagy szemételepének, a pokolnak, úgy, ahogyan az ószövetségi Írásokban más helyek és személyek egyéb, még hitványabb dolgokra utaltak: például „Tírusz királya” az Ezék28-ban. Pont ahogyan mindaz, ami ott elhangzik arról a királyról, egy nála sokkal baljósatúbbra utal, úgy itt is, ami a Hinnom völgyéről elhangzik, egy sokkalta szörnyűsebbet jelképez. Nem korlátozhatjuk jobban a Gyehennát egy Jeruzsálem melletti völgyre, mint amennyire a „Tírusz királya” megnevezést korlátozhatjuk pusztán egy múltbeli emberre.

Harmadszor, a Hinnom völgyét a mi Urunk a pokol jelképeként használta, és elpecsételte a tekintélye jelével a szó tágabb és komolyabb kiterjedését. Alaposan meg kell jegyezni, hogy amikor a Gyehennáról beszélt, soha nem csak a Jeruzsálem melletti völgyre utalt, hanem ezzel a szóval jelölte az örök kínok helyét.

Negyedszer, az újszövetségi használatban a szó egy helyre utal. „Ha pedig a te jobb szemed megbotránoztat téged, vágd ki azt és vedd el magadtól; mert jobb néked, hogy egy vesszen el a te tagjaid közül, semhogy egész tested a gyehennára vettessék.” (Mt5:29, lásd még Mt18:9).

Ötödször, a Gyehenna tüze örök. „És ha megbotránoztat téged a te kezed, vágd le azt: jobb néked csonkán bemenned az életre, mint két kézzel menned a gyehennára, a megolthatatlan tűzre. A hol az ő férgök meg nem hal, és tűzők el nem alusznak.” (Mk9:43-44).

Hatodszor, a Gyehenna az a hely, ahol mind a lélek, mind a test megölettetik. „És ne féljete azoktól, a kik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, a ki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában.” (Mt10:28) Ez az igevers a legfontosabb, mert az összes többinél jobban teszi lehetővé a számunkra a kifejezés valódi jelentésének megértését. Az a tény, hogy a „lélek” itt ugyanúgy megsemmisül, mint a test, a megerősítő bizonyítéka annak, hogy Urunk nem a Hinnom völgyére utalt. Az pedig, hogy a „test” is megsemmisül, biztossá teszi, hogy a „Gyehenna” nem a „Hádész” másik neve. E felett a komoly igevers felett elmélkedve emlékeznünk kell arra, hogy a megölettetés nem jelent megsemmisülést (annihilációt). Egyesek elkezdték csürni-csavarni azt a tényt, hogy Krisztus itt nem mondja ki konkrétan, hogy Isten „elveszíti mind a lelket, mind a testet”, hanem pusztán csak ennyit mondott: „féljete attól, aki erre képes”. Ez lehetővé tesz egy egyszerű és döntő választ. A felszínen teljesen világos, hogy Krisztus itt nem olyan hatalmat tulajdonít Istennek,

amit senki nem tagadhat, de amit soha nem fog gyakorolni! Nem egyszerűen csak Isten mindenhatóságát erősítette meg, hanem komoly fenyegetést mondott ki, olyat, amelyet még majd végre is fog hajtani! Az pedig, hogy ez volt a szavainak jelentése, minden kétséget kizáróan megállapítható a Mt10:28 és a párhuzamos Lk12:5 összehasonlításával: „e megmondom néktek, kitől féljete: Féljete attól, a ki minekutána megöl, van arra is hatalma, hogy a gyehehára vessen. Bizony, mondom néktek, ettől féljete.” Ez a fenyegetés, mind tudjuk, egyszer majd valóságá lesz.

Hetedszer, a Gyeheha azonos a tűz tavával. Négy dolog jelzi ezt, melyek együttesen halmozott, de világos bizonyítékot alkotnak. Első a tény, hogy a Gyeheha megöli mind a lelket, mind a testet (Mt10:28). Ez megmutatja, hogy a gonoszok, akik ott vesznek el, már megkapták a feltámadás utáni testüket. Második a tény, hogy a Gyeheha tüze örök: „megolthatatlan” (Mk9:43). Ez sehol nem hangzik el a Seol vagy a Hádész tüzeről. Harmadik, az Ézs30:33-ból megtanuljuk, hogy a „Tófet” a „királynak” készült – ez a Dán11:36 „királya”, azaz az Antikrisztus, az Ézs30:31 „asszíria” (Károlinál: Asszíria – *a ford.*) Nos, a Tófet csak egy másik neve a Hinnom völgyének, ami meglátható a Jer7:31-32-ből. A Jel19:20-ban azt olvassuk, hogy a fenevad (az Antikrisztus) a hamis prófétával együtt „elevenen a kénkövel égő tüzes tóba vettetének”. Azaz, az Ézs30:33 és a Jel19:20 összevetéséből megtudjuk, hogy a Gyeheha és a tűz tava egy és ugyanaz. Végül, figyeljük meg a Gyeheha hiányát a Jel20:14-ben: „A pokol pedig és a halál vettetének a tűznek távába.” Ez azokat az embereket jelenti, akiket a halál és a Hádész elragadtak: a „halál” a testet ragadja el, míg a Hádész a „lelket”. Azaz az, hogy a halálnak és a Hádésznek a belevetése a tűz távába a foglyaikra utal, világosan kiderül az igevers második részéből: „Ez a második halál, a tűznek tava”, tudniillik a foglyok számára. Figyeljük meg: nem azt olvassuk, hogy a „Gyeheha” vettetett bele a tűz távába, mert a Gyeheha és a tűz tava egy és ugyanazon hely.

Most teszünk pár megjegyzést a tűz és a kénkö tavaról. A következő elemzés jelzi a Szentírás ezzel kapcsolatos tanítását.

Először is ez az a hely, ami végül befogadja a fenevadat és a hamis prófétát: Jel19:20.

Másodszor, ez az a hely, ami végül befogadja az ördögöt, Jel20:10.

Harmadszor, ez az a hely, ami végül befogadja mindazokat, akiknek a nevei nincsenek beírva az élet könyvébe: Jel20:15, és v. ö. 21:8.

Negyedszer, ez a „kínok” helye, Jel20:10.

Ötödször, ez az a hely, ahol a kínok szüntelenek és véget nem érők: „éjjel és nappal örökkön örökké”: Jel20:10, és v. ö. 14:11.

Hatodszor nevezik ezt „a második halálnak” is: Jel20:14, 21:8 stb.

Hetedszer, ennek „nincs hatalma” Isten népe felett: Jel20:6 és v. ö. 2:11.

A fentiekben a hatodik pontban rámutattunk, hogy a tűz tavát „a második halálnak” is nevezik. Ennek legalább három okát lehet megjelölni. Először is, ez a jelölés arra utal, hogy a tűz tavának végtelen kínjai a bűn büntetése és zsoldja. „A bűn zsoldja a halál.” Másodszor, ennek a megnevezésnek a használata felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy mindazok, akik a tűz távába vettetnek, örökre el lesznek választva Istentől. Ahogyan az első halál a lélek elválasztása a testtől, úgy lesz a második halál a lélek örök elválasztása Istentől. „A kik meg fognak lakolni örök veszedelemmel az Úr ábrázatától” (2Thessz1:9). Harmadszor, ez a megnevezés kihangsúlyozza a tűz tavának félelmetes mivoltát. A normál ember számára a halál minden másnál félelmetesebb dolog. Ez az, amitől természetes módon elhúzódik. Az, amitől a legjobban fél. Amikor tehát a Szentlélek a tűz tavát „a második halálnak” nevezi, azzal azt a tény hangúlyozza ki, hogy ez a borzalom olyan tárgya, amitől a bűnösnek menekülnie kell.

6. Az elveszettek szenvedéseinek örökkévalósága

Ebben a dologban a Szentírás nyelvezete rendkívül pontos. A Mt25:41-ben olvasunk az „örök tűzről”. A Mt25:46-ban az „örök büntetésről”. A Mk3:29-ben az „örök kárhozatról”. S a 2Thessz1:9-ben az „örök veszedelemről”. Tudatában vagyunk annak, hogy Istenigazságának ellenségei igyekeztek meghamisítani az öröknek és örökkévalónak fordított szót. De az erőfeszítéseik teljességgel haszontalanok voltak. Azt, hogy ezt a görög szót lehetetlenség bármely más angol (illetve magyar) ekvivalenssel fordítani, kiderül az alábbi bizonyítékokból:

A görög szó az „ainoiosz”, s a jelentését és a területét a Szentlélek pontosan meghatározta legalább két szakaszban. „Mivelhogy nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra; mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók.” (2Kor4:18) Itt ellentétet állít fel a „látható” és a „láthatatlan” dolgok között, az „ideig való” és az „örökkévaló” dolgok között. Nos, nyilvánvaló, hogy ha az „ideig való” dolgok örökké tartanak, akkor nincs ellentét közöttük, és az „örökkévaló” között. Ugyanúgy nyilvánvaló, hogy ha az „örökkévaló” dolgok csak „korszakosak”, akkor tulajdonképpen nem állíthatók ellentétbe az „ideig valókkal”. Az ideig való és örökkévaló dolgok közötti különbség ebben a versben ugyanolyan nagy, mint a „látható” és a „láthatatlanok” közötti különbség.

A második példa, ami jellegét tekintve hasonló a 2Kor4:18 által szolgáltatotthoz, ugyanolyan perdöntő. A Fil15-ben olvassuk: „Mert talán azért vált meg tőled ideig-óraig, hogy őt, mint örökkévalót kapd vissza”. Itt a görögben az „örökkévaló helyén az „ainoiosz” áll. Az apostol azt kéri Filemontól, hogy fogadja vissza Onésimust, aki elhagyta az urát, s akit Pál visszaküldött hozzá. Amikor az apostol azt mondja, hogy „mint örökkévalót kapd vissza”, a szavainak nyilvánvaló jelentése az, hogy soha ne üzd el, soha ne add le, soha nem küldd megint el. Az „ainoiosz” itt az „egy időre” kifejezéssel van szembeállítva, megmutatva, hogy pontosan az elsőnek az ellenkezőjét jelenti.

Az örök vagy örökkévaló az egyetlen és állandó jelentése az „ainoiosz” kifejezésnek az Újszövetségben. Ugyanezt a szót fordítják „örök pusztulásnak”, „örök büntetésnek”, „örök tűznek”, illetve „örök életnek” a Jn3:16-ban, „örök Istennek a Rm26:16-ban, „örök üdvösségnek” a Zsid5:9-ben, az Ő „örök dicsőségének” az 1Pt5:10-ben. Nincsen semmiféle érvre szükség annak bizonyításához, hogy ezekben a szakaszokban lehetetlenség bármely más alternatívával helyettesíteni az örökkévaló és örök szavakat. S így van ez az igeversek más osztályaival is. Az „örök tűz” szinkronban lesz az „örök Isten” létezésével. Az elveszettek „örök büntetése” addig folytatódik, ameddig az hívők „örök élete”. A gonoszok „örök kárhozatának” nem lesz hamarabb vége, mint a megváltottak „örök üdvösségének”. A hitetlenek örök pusztulása” ugyanolyan szüntelennek bizonyul majd, mint Isten „örök dicsősége”. Tagadni az előbbit annyi, mint tagadni az utóbbit is. Vallani Isten örökkévalóságát annyi, mint bizonyítani az Ő ellenségei nyomorúságának végtelenségét.

7. Az állapotuk véglegessége

Azok kárhozata, akik a tűz tavába vettetnek, visszavonhatatlan és végleges. Sok egymástól független megfontolás bizonyítja ezt. A bűnök megbocsátása erre a föli életre korlátozódik. Ha egyszer a bűnös elhagyja ezt a világot, akkor többé már „nincs bűnért való áldozat”. Az a tény, hogy a halál pillanatában a gonosz lelke azonnal „a tüzes kemencébe” kerül (Mt13:42), bizonyosságot tesz a jövőbeli állapotának állandóságáról. Az a tény, hogy a későbbi feltámadása „a kárhozat feltámadása” (Jn5:29), kizár minden utolsó óras haladékot. Az a tény, hogy a teste és a lelke a tűz tavába vettetik, amellet szól, hogy ott kapja meg a végső osztályrészét. Az a tény, hogy a tűz tavát „a második halálnak” nevezik, jelzi a helyzete reménytelenségét. Pont ahogyan az első halált örökre kivágja őt ebből a világból, úgy vágja őt el a második halál örökre Istentől. A Fil3-ban Pál apostol Krisztus keresztségének ellenségeiről beszél, s a Szentlélektől indítatva mondja nekünk, hogy az ő „végük a veszedelem” (19. vers). Erősebb és egyértelműbb nyelvezetet nem is lehetne használni. Semmi sincs a „végen” túl. S a

Krisztus keresztje ellenségeinek a vége a „veszedelem (pusztulás)”, nem az üdvösség. Az itt „végnek” fordított görög szó a „telosz”. Ez a következő igeversekben fordul elő: „az ő királyságának vége nem lesz!” (Lk1:33) „Mert a törvény vége Krisztus minden hívőnek igazságára.” (Rm10:4) „... sem napjainak kezdete, sem életének vége nincs” (Zsid7:3). „Én vagyok... a kezdet és a vég, az első és utolsó.” (Jel22:13)

Mint már láttuk a Jelenések könyvének huszadik fejezete a gonoszok végítéletét írja le a nagy fehér trón előtt, ami után belevettetnek a tűz tavába. Az utána következő fejezetek – a Bibliában az utolsó kettő – elolvashatók gondosan és kutathatók szorgalmasan, de egyetlen egy utalást sem találhatunk azokban arra nézve, hogy a tűz tavába vetettek valaha is megszabadulnak majd abból. Ehelyett Isten Ígéjének legutolsó fejezetében ezzel a súlyos kijelentéssel találkozunk: „A ki igazságtalan, legyen igazságtalan ezután is; és a ki fertelmes, legyen fertelmes ezután is” (Jel22:11). Azaz, az állapotunk véglegessége konkrétan elhangzik a Szentírás utolsó lapján.

Az utolsó két szakaszban megvizsgáltunk néhány alapvető okoskodást, amit a hitelenség hozott fel az örök büntetés igazsága ellenében, s megvizsgáltuk a Szentírás tanítását is a gonoszok sorsáról. Most belekezdünk a témánk legkomolyabb részébe, nevezetesen:

III. Az elveszettekre váró büntetés természete

1. A gonoszok osztályrésze követlenül a haláluk után

Először a mi Urunknak a Lk16-ban található tanításához fordulunk. Itt a következő tényeket ismerjük meg: Először is, a Hádészben az elveszettek teljes mértékben a birtokában vannak a képességeiknek és az érzékeiknek. Látnak, mert a gazdag ember látta Ábrahámot a távolban és Lázárt a kebelén (23. vers). Éreznek, mert „kínokban” volt (23. vers). Kegyelemért kiáltanak, mert kért – de hiába – egy csepp vizet, hogy meghűsítse a nyelvét (24. vers). Rendelkeznek az emlékezetükkel, mert a gazdag ember azt a parancsot kapta, hogy „emlékezzen meg” arról, mit kapott meg a földi élete során (25. vers). S lehetetlen a számunkra csatlakozni az üdvözültekhez: „nagy közbevetés (hatalmas szakadék)” van közöttük (26. vers).

Minden kimondhatatlanul komoly. Nemcsak kínlódnak majd az elveszettek a lángban, de a kínyaik mérhetetlenül fokozódnak is majd az üdvözültek „vigasztaltatásának” látványától. Ott majd látják az üdvözültek boldogságát, amit megvetettek, jobbnak tartva a bűn ideig-óráig tartó gyönyöreit. S az emlékezet megmaradása mennyire megnöveli majd a szenvedéseiket! Milyen kimondhatatlan fájdalommal fognak visszaemlékezni az elpocsékolott lehetőségekre, a szülők és a barátok semmibe vett kéréseire, Isten szolgáinak figyelmen kívül hagyott figyelmeztetéseire, Isten evangéliumának visszautasított hirdetéseire! S akkor tudni fogják, hogy nincs menekvés, nincs megkönnyebbülés, nincs remény a haladékra sem! A sorsuk elhordozhatatlan, a szörnyű osztályrészük elviselhetetlen lesz. Isten Fia hűségesen figyelmeztette őket jóelőre, hogy „ott leszen sírás és fogcsikorgatás” (Mt13:42). Nagyon fontos, hogy Krisztus erre hét alkalommal utalt – jelezve a nyomorúságuk és a kínyaik teljességét, lásd Mt8:12, 13:42, 50, 22:13, 24:51, 25:30, Lk13:28.

2. A gonoszok végső osztályrésze

(1) Erről úgy beszél, mint „a kik meg fognak lakolni örök veszedelemmel az Úr ábrázatától” (2Thess1:9). Senki sem képes elkezdeni felbecsülni, hogy mit is jelent örökre száműzetni Istentől csak az, aki valóban ismeri Istent. Örökre száműzetni minden jó Forrásától! Soha nem élvezni Isten arcának világosságát! Soha nem sütkérezni az Ő jelenlétének napsütésében! Ez mindenek között a legborzalmasabb. A 2Thess1:9 világos utalást tartalmaz

a Mt25-ben szereplő ítéletre, ami örök ítélet, túlmutat a bírói határozaton. Az „örök veszedelem az Úr ábrázatától” párhuzamos a „távozzatok tőlem, ti átkozottak” kijelentéssel.

(2) A gonoszok végső osztályrészéről úgy beszél, mint „örök gyötrelmről” (Mt25:46). Az 1Jn4:18-ban ugyanazt a görög szót „kínoknak” fordítják (az angolban, Károlinál megmarad gyötrelm – *a ford.*). Ez a kifejezés hirdeti az elégtételt Isten igazságának. A gonoszok megbüntetésével Isten a meggyalázott fenségét védi. Ebben különbözik a büntetés a helyesbítéstől vagy a fegyelmezéstől. A büntetés nem szolgálja annak javát, aki elszenved. A törvény és a rend kikényszerítését szolgálja, s szükséges a kormányzás fenntartása érdekében.

(3) A gonoszok végső osztályrészéről úgy beszél, mint „kínzásról”. Ezt bizonyítja a tény, hogy az örök tűz, amibe a gonoszok vettetnek „az ördögöknek és az ő angyalainak készítettett” (Mt25:41), ami inkább ennek a büntetésnek a borzalmasságát hangsúlyozza ki, semhogy azt adná meg, hogy kiknek kell majd elszenvedni. Ez az igevers az elveszettek büntetésének súlyosságát tárja elénk. Ha az örök tűz „az ördögöknek és az ő angyalainak készítettett”, akkor mennyire elviselhetetlen lesz?! Ha az örök kínok, amikbe az összes hitetlen belevettetik, ugyanazok, amiket Isten fő ellenségének kell majd eltűrnie, akkor milyen félelmetes helynek kell lennie!

Az, hogy ez az örök tűz, ami az ördögöknek és az ő angyalainak készítettett, a legszörnyűbb szenvedéseket eredményezi, világosan kiderül a Jel20:10-ből, ahol, azt olvassuk, a Sátán „kínódik éjjel és nappal örökkön örökké”. Nem kétséges, hogy ez a kínzás belső és külső, mentális és fizikális lesz. A szó az Újszövetségben először a Mt8:6-ban fordul elő. „Uram, az én szolgálóm otthon gutaütötten fekszik, és nagy kínokat szenved.” Ugyanez a szó fordul elő ismét a Jel9:5-ben, ahol a pokolbeli sáskákról olvasunk, amik a feneketlen mélységből jönnek elő, s hatalmat kapnak az emberek kínzásához, melynek természete így van leírva: „azoknak kínzása olyan, mint a skorpió kínzása, mikor megmarja az embert”. Olyan heves lesz az általuk okozott szenvedés, hogy „azokban a napokban keresik az emberek a halált, de nem találják meg azt; és kívánnának meghalni, de a halál elmegy előlük” (Jel9:6). Ez a kín nem jelenthet kevesebbet, mint a legyötrőbb fájdalmat, amit most képesek vagyunk felfogni. Azt viszont nem tudjuk, hogy mennyivel fogják felülmúlni a pokol kínjai a földi fájdalmakat.

(4) A gonoszok végső osztályrészéről úgy beszél, mint az „örök tűz büntetésének elszenvedéséről” (Júd7). Sokan mondják azonban, hogy ez csak jelképes kifejezés. Megkérdezzük: honnan tudják ezt? Hol mondta ezt meg nekik Isten az Ő Ígésében? Személyesen hisszük, hogy amikor Isten azt mondja, „tűz”, akkor a „tüzet” érti alatta. Nem vagyunk hajlandók tompítani az Ő Ígésének életét. Vajon az özönvíz jelképes volt? Vajon a „tűz és kénkö”, ami a mennyből szállt alá és megsemmisítette Szodomát és Gomorát, jelképes volt? Vajon az egyiptomi csapások jelképesek voltak? Vajon jelképes az a tűz, ami majd a jövőben égeti meg a földet és amitől maguk az elemek is „égve megolvadnak”? Nem, mindezekben az esetekben a Szentírás szavait a szó szerinti jelentésükkel kell értelmeznünk. Válaszoljanak Istennek azok, akik azt merik állítani, hogy a pokol tüze nem szó szerinti dolog. Mi nem vagyunk az ő bíránk, de elvetjük a letompítását ezeknek a komoly szavaknak. A szó szerinti tűz a pokolban semmiféle nehézséget sem jelent az írónak. Az elveszetteknek szó szerinti testeik lesznek, amikor a pokolba vettetnek. Az „angyaloknak” is van testük, és bármennyire is az ellenkezőjét ismerjük, az ördögnek is van.

Gyakran felteszik azonban a kérdést: Miképpen lehet az elveszettek testeit a tüsszel örökké kínozni? Vajon a tűz nem emészti meg azokat? Még ha nem is vagyunk képesek választ adni erre a kérdésre, akkor is hinnünk kell abban, hogy a Szentírás úgy értette, ahogyan megmondta. De megelégedésünkre Isten Ígéje megválaszolja ezt a kérdést. A 2Móz3-ban olvasunk a csipkebokorról a pusztaságban, ami tűzben égett, de nem semmisült meg! A Dán3-ban olvasunk a három héber ifjúról, akik bevették a babiloni tüzes kemencébe, de a tűz nem emészttette fel őket. Miért volt ez így? Mert bizonyos ismeretlen módon Isten fenntartotta a bokrot és a három héber ifjú testét. Vajon Isten akkor képtelen visszatartani a kárhozatra ítélték

testeit a megsemmisüléstől? Biztosan nem. De még ezzel a kikerülhetetlen következtetéssel sem maradunk magunkra. A Mk9:47-49-ben olvassuk: „És ha a te szemed botránkoztat meg téged, vájd ki azt: jobb néked félszeggel bemenned az Isten országába, mint két szemmel vettetned a tüzes gyehegnára. A hol az ő férgök meg nem hal, és tűzők el nem aluszik. Mert mindenki tűzzel sóztatik meg, és minden áldozat sóval sóztatik meg.” A „tűzzel sózzák meg” kifejezés megerősíti azt, amit a fentiekben mondtunk. A só tartósító hatású, ezért amikor azt halljuk, hogy „mindenki”, akik a Gyehegnába kerül „tűzzel lesz megsózva”, megtudjuk, hogy maga a tűz fog tartósítani és egyáltalán nem semmisít meg. Ha megkérdezzük: „Miképpen lehetséges ez?”, arra azt válaszoljuk: mert azt a tüzet Isten „készítette” (Mt25:41).

(5) A gonoszok végső osztályrészéről úgy beszél, mint „a gonoszságok leggonoszabbjáról”. „A gyáváknak pedig és hitetleneknek, és útálatosoknak és gyilkosoknak, és paráznáknak és bűbajosoknak, és bálványimádóknak és minden hazugoknak, azoknak része a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz...” (Jel21:8) Ó, kedves olvasó, mérlegeld alaposan ezt a komoly nyelvezetet. Lehetsz te egy kulturált és finom ember, lehet az életed erkölcsi mércével mérve példamutató és folttalan, büszke lehetsz az őszinteségedre és a becsületességedre. Lehet, hogy nagyon megválogatod a barátaidat, nagyon ügyelve a világi és romlott emberek társaságának elkerülésére. Lehetsz akár vallásos, aki megvetéssel és szánakozással néz a pogányok bálványimádóira. Isten azonban azt mondja, hogy ha hitetlenül halsz meg, akkor az osztályrészed „a gyáváknak pedig és hitetleneknek, és útálatosoknak és gyilkosoknak, és paráznáknak és bűbajosoknak, és bálványimádóknak és minden hazugoknak” osztályrésze lesz. Gondold csak meg mit jelent majd az örökkévalóságot a világegyetem börtönében tölteni Káinnal, a fáraóval és Júdással! Gondold el, mit jelent majd összezárva lenni az aljas szodomitákkal! Gondold el mit jelent majd bezárva lenni a valaha élt összes istenkáromlóval!

(6) A gonoszok végső osztályrészéről úgy beszél, mint „az örök sötétség homályáról” (Júd13). Csillapíthatatlanok lesznek a félelmetes szenvedéseik, szüntelenek e kínjaik. Elmenekülni lehetetlenség. Nincs haladék. Nincs reménység a szabadulásra. Senki sem lesz, aki képes lenne segíteni rajtuk, s közbenjárni Istennél értük. Ebben a világban sokszor felkínálták nekik a Közbenjárót, de többször nem kapnak ilyen ajánlatot a tűz tavában. „Nincs békeesség, szól Istenem, a hitetleneknek!” A pokolban nem lesz pihenőhely, sem titkos sarok, ahol átmeneti haladékre lelhetnek, sem pedig hűvös forrás, amitől felfrissülhetnek. S nem lesz változás vagy módosulás a sorsukban. Éjjel és nappal, örökkön örökké sújtja majd őket a büntetés. A javulás mindennemű kilátása nélkül süllyednek majd bele az üres kétségbeesésbe.

(7) A gonoszok végső osztályrésze meghaladja majd a teremtmény ellenállóképességét. „És a ki e köre esik, szétzúzatik; a kire pedig ez esik reá, szétmorzsolja azt.” (Mt21:44) Sokan vannak, akik ma ezt mondják: ha végül majd a pokolban találom magam, tűröm, amennyire csak tudom. Mintha akaraterővel és szilárd elmével legalábbis bizonyos mértékig képesek lennének önmagukon segíteni. De ó, jaj! Az elhatározásuk nem ér majd semmit.

Megszokott dolog az emberekkel ebben a világban, hogy kikerülik a bajokat, de ha ezt lehetetlennek találják, nekilátnak az elviselésnek. Megerősítik a lelküket és elhatározzák, hogy segítenek magukon a bajokban, amennyire csak tőlük telik. Összeszedik minden bátorságukat és elszántságukat abbéli elhatározásukban, hogy nem engedik elcsüggedni a szívüket. De ezt tenni teljesen hiábavaló lesz a bűnösök számára a tűz tavában. Mi haszna lesz a hernyónak összeszedni minden erejét, amikor valamilyen hatalmas kőszikla nyomja össze és megpróbálni szembeszegülni annak súlyával, igyekezve, nehogy összenyomja őt? Sokkal kevésbé lesz képes a szegény elkárhozott lélek segíteni magán a mindenható Isten haragjának súlya alatt. Nem számíthat mennyire keményíti meg most magát a bűnös azért, hogy kibírja a pokol kínjait, az első pillanatban, amint megérzi a lángokat, a szíve viaszként fog elolvadni a kemence előtt. „Vajjon megállhat-é szíved, avagy erősek lesznek-é kezeid azokban a napokban, mikor én számolok veled? Én, az Úr, szólottam és meg is cselekszem.” (Ezék22:14)

Ha az lesz a helyzet a bűneiket meg nem bánó bűnösökkel, hogy sem a büntetést nem kerülhetik el, sem meg nem szabadíthatják magukat attól, sem pedig elhordozni nem lesznek képesek azt, mi lesz velük? Másvalaki szavaival válaszolok erre:

„Teljesen bele fognak süllyedni az örök halálba. Ez a szív olyan belesüllyedését jelenti, amit most még felfogni is képtelenek vagyunk. Látjuk, mi a helyzet a testtel, amikor szélsőséges fájdalmak kínozzák. A test természete támogatja önmagát jelentős időn át a nagyon nagy fájdalommal szemben, hogy elkerülje a teljes összeomlást. nagy küzdelmek lesznek, siralmas nyögések és lihegések, s lehetnek görcsök. Létezik a természet küzdelme önmaga fenntartása végett a fájdalom szélsőségességében. Hatalmas ellenszenv áll fenn a természetben, semhogy engedne annak: nem képes eltérni a teljes összeomlást. A testi fájdalom néha mégis olyan szélsőséges és heves, hogy a test nem képes fenntartani magát alatta. Bármennyire is nem akar összeomlani, nem képes elhordozni a fájdalmat. Folyik a küzdelem, agónia, zihálás, majd elhangzik egy-két sikoly, majd a természet enged a kínok heveségének, összeomlik és a test meghal. Ez a test halála. Így lesz a lélekkel is a pokolban: nem lesz ereje vagy hatalma önmaga megszabadítására, s a kínjai és a borzalmi oly nagyok lesznek, hogy a legkisebb ereje sem marad önmaga támogatására. S jóllehet végtelenül ellentétes a lélek természetével és hajlamaival a végső összeomlás, mégis teljesen és visszavonhatatlanul összeomlik a vigasz, az erő, a bátorság vagy a reménység legcsekélyebb maradéka nélkül. S bár soha nem semmisül meg, a létezése és az érzékelése soha nem töröltetik el, mégis oly nagy lesz a sötétség mélysége, hogy belesüllyed, s a halál, az örök halál állapotába kerül.

Az ember természete vágyik a boldogságra. A lélek természete törekedni és szomjazni a jólétre, s ha nyomorúságban van, ugyanúgy vágyik az enyhülésre. S minél nagyobb a nyomorúság, annál könnyebben küzd a segítségért. De ha minden megkönnyebbülés megszűnik, minden erő elfogy, minden támogatás végleg megszűnik akkor a halál sötétségébe roskad. Csak keveset fogunk fel ebből, nem tudjuk felfogni, milyen lesz a lélek összeomlása ebben az esetben. De a képzelet megsegítése végett képzelj magad bevetve a tüzes, izzó kemencébe, vagy egy füstölgő téglakemencébe, vagy egy hatalmas kazánba, ahol a fájdalom sokkal nagyobb lesz, mint egy tüzes széndarab megérintésekor, mert a hőség nagyobb. Képzeld el azt is, hogy a testednek ott kellene hevernie negyedórán át a tomboló tűzben, ami kívül-belül olyan teljes, mint egy izzó széndarab, mindvégig az érzékelés teljes birtokában: micsoda borzalom lenne az? S milyen hosszúnak tünne az a negyedóra a számodra! Ha homokórával kellene mérned, milyen lassúnak tünne a homok lepergése! S miután egy percig túrted, milyen megterhelő lenne számodra a gondolat, hogy még további tizenégy perc hátravan!

De milyen hatással lenne a lelkedre, ha tudnád, hogy teljes huszonnégy órán át ott kell heverned, túrva azt a kínt? S mennyivel nagyobb lenne a hatás, ha tudnád, hogy egy egész éven át, de még mennyivel nagyobb, ha tudnád, hogy ezer évig kell túrnöd? S hogyan roskad majd össze a szíved, ha arra gondolsz, ha tudod, hogy örökkön-örökké ott kell lenned! Hogy soha nem lesz vége! Hogy a korok millióinak milliói elteltével sem leszel semmivel sem közelebb a végéhez, mint valaha is voltál, és soha, de soha nem szabadulsz meg! A kínjaid azonban a pokolban mérhetetlenül nagyobbak lesznek, mint amit ez a szemléltető példa bemutat. Hogyan fog hát összeomlani a szíve a szerencsétlen teremtménynek alattuk? Milyen kimondhatatlanul és felfoghatatlanul nagyobbak kell lenni a lélek összeomlásának ebben az esetben!” (Jonathan Edwards)

Röviden, ilyen sors vár az elveszettekre – örök elszakadás minden jó forrásától, örök büntetés, a lélek és a test kínjai, végtelen létezés a tűz tavában együtt a gonoszok leggonoszabbjaival, a reménység minden sugarának kizárásával, végleg összeroskadva és elborítva a bünt megbosszuló Isten haragjával. S emlékezzünk meg akkor, hogy Kinek az Ígésében rejlenek ezek a komoly kijelentések! Annak az Ígésében, Aki hűséges, ezért világos és pozitív nyelven írt, hogy senki se tévedhessen. Ezek annak Ígésében találhatók meg, Aki nem hazudhat, ezért nem használt túlzó nyelvezetet. Ezek annak Ígésében találhatók meg, Aki

megmondja, mire gondol és azt érti alatta, amit mond, ezért a szerző sem mert semmi más tenni, mint szó szerint érteni az elhangzottakat.

IV. A téma átültetése a gyakorlatba

1. Az elhangzottakból megtudjuk, HOGYAN nyerj majd igazolást Isten jelleme és trónja. Mi lehetne túl súlyos ítélet azokkal szemben, akik megvetettek egy oly hatalmas Lényt, mint a Mindenható? Ha az, aki egy földi kormányzattal szembeni árulásban vétkes, megérdemli a halált, milyen büntetés lehetne túl súlyos azzal szemben, aki többre tartotta a saját gyönyöreit a végtelenül jó Isten akaratánál és dicsőségénél? A végtelen kiválóság megvetése végtelen nyomorúságot érdemel. Isten azt parancsolta a bűnösnek, hogy térjen meg. A kegyelem ajánlatával kereste őt meg, és bemutatta neki az Ő szeretetének Fiát – a legkedvesebb kincsét – de az emberek mégis kitartottak a gonosz útjukon. Nincs tehát lehetséges indok, amire a bűnös hivatkozhatna az egész Föld Bírójának ítélete ellen, látva, hogy Ő nemcsak kegyelmesen viszonyult hozzá, de nagyon türelmes is volt vele, amikor pedig azonnal lesújthatott volna rá mindjárt az általa elkövetett legelső gaztett után, és azonnal a pokolra juttathatta volna a felajánlott kegyelem legelső visszautasítását követően.

Azt, hogy Isten megbüntesse az összes ellene lázadót, maga az Ő magasztos szuverenitásának tökéletessége követeli meg. Illik kimutatnia kormányzati felsőbbrendűségét. A teremtmény ki merészelt jelenteni a függetlenségét, az alattvaló felemelte a kezét a Királya ellen, ezért Isten trónjának jogait igazolni kell. „Most tudom már, hogy nagyobb az Úr minden istennél; mert az lett vesztőkre, a mivel ellenők vétkeztek.” (2Móz18:11) Amikor a fáraó össze merte mérni az erejét Jahvéval, Isten a hatalmát az ő megsemmisítésével mutatta ki a Vörös-tengernél. Egy másik királyt állattü változtatott, hogy a tudára adja: a Felséges irányítja az emberek királyságát. Így amikor majd e világ története véget ér, Isten teljes és végleges módon mutatja majd be a szuverén fenségét. Noha most eltűri (nem „szereti”) nagy türelemmel a harag pusztulásra rendelt edényeit, ezt csak azért teszi, hogy „az ő haragját megmutathassa és hatalmát megismertethesse” (Rm9:22).

2. Amit az előbbiekben láttunk, az arra szolgált, hogy leleplezze az emberiség nagyobbik részének ostobaságát és örültségét, abban, hogy a pillanatnyi kielégülés kedvéért kockáztatják ezeknek az örök kínoknak az elszenvetését. Többre tartanak egy kis gyönyört, vagy némi egészséget, illetve csekély földi tisztességet és hírnevet (ami csak „egy ideig” tart) a tűz tavának elkerülésénél. Ha igaz, hogy a pokol kínjai örökkévalók, akkor mit használ az embernek, ha az egész világot meg is nyeri, de elveszíti a lelkét? Milyen örültek azok, akik hallják és olvassák ezeket a dolgokat, és színlelik, hogy hisznek ezekben, s csak rövid ideig élnek, legfeljebb néhány rövid éven át, de mégsem törődnek azzal, hogy mi lesz velük az eljövendő világban, amiben nem lesz változás és véget nem ér soha! Mennyire örültek azok, akik hallják, hogy ha továbbra is a bűnökben élnek, örökké nyomorultak lesznek, de mégsem indulnak meg ezen, hanem olyan könnyel hallgatják, mintha semmi közük sem lenne a dologhoz! S bármennyire is „tudják” az ellenkezőjét, máris tüzes kínok között lehetnek, mielőtt még egy hét véget érne!

Milyen szomorú azt megjegyezni, hogy ez a nemtörődömség jellemzi az embertásaink túlnyomó többségét! Az életkor csekély különbséget eredményez. A fiatalok a gyönyörökkel vannak elfoglalva, a középkorúak a világi előrelépéssel, az idősek az eredményeikkel vagy azok hiányával. Az elsöben a testi vágyak, a másodikban a szemek vágyai, a harmadikban az élet gögje az, ami kiűz minden komoly gondolatot az elméjükből az eljövendő életről. „Az emberek fiainak szíve is teljes gonoszussággal, és elméjükben minden bolondság van, a míg élnek, azután pedig a halottak közé mennek” (Péld9:5). Ó, a bűn megvakító hatalma! Ó, a gazdagság csalárdsága! Ó, az emberi szív romlottsága! Semmi más nem tárja fel ezeket a dolgokat, mint az önmagukat élvező és nyugalomban levő férfiak és nők látványa, amint az örök tűz felett függenek a halandóság vékony hajszáján, ami bármelyik pillanatban elszakadhat!

3. Annak, amit láttunk, minden még nem üdvözült olvasót meg kell reszkettetnie, ahogyan átlapozza ezeket az oldalakat. Ezek a dolgok nem pusztán elvonatkoztatások, hanem

félelmetes valóságok, ahogyan azt máz ezek megtanulhatták a saját kárukon. Lehet, hogy most nem tűnnek valóságosnak a számodra, de a legtöbbször rövid idő múlva – ha továbbra is elutasítod Isten Krisztusát – a te osztályrészeddé is válnak. Majd te is felemeled a szemeidet a pokolban és látod majd a szenteket a mennyben. Te is könyörögsz majd egy csepp vízért, hogy enyhítsen a félelmetes agóniádon, de hiába. Te is kiáltasz majd kegyelemért, de akkor már túl késő lesz. Ó, még nem üdvözült olvasó, könyörgünk, ne dobd félre ezt és ne igyekezz számúzni a témát a gondolataid közül. Ezek tették ugyanezt előtted, s az ő ostobaságuk emlékezete csak fokozza a nyomorúságukat. Sokkal jobb lenne nyomorultnak lenni most egy ideig, semhogy siránkozz és csikorgasd a fogaidat örökkön örökké. Sokkal jobb, ha a mostani hamis békességed összetörik, mint az, ha a valódi békesség lesz idegen tőled az egész örökkévalóságban.

„Ha meg nem tértek, mindnyájan, hasonlóképen elvesztek.” Bárki is vagy, fiatal vagy idős, gazdag vagy szegény, vallásos vagy hitetlen, ha híjával vagy Krisztusnak, akkor ez vár rád a mostani utad végén. Ez a pokol, ami felett most függessz, s ahová bármelyik pillanatban kész vagy beleesni. Hiba hízelelgesz magadnak, remélve, hogy majd elkerülsz, vagy hiába mondogatod a szívedben: talán nem így lesz. Talán a dolgok rosszabbaknak lettek lefestve, mint amilyenek valójában. Ezek a dolgok azonban az igazság Ígétének megfelelően hangzottak le, és ha téged nem győz meg az az Íge, amikor emberek tárják eléd Isten nevében, akkor Maga Isten gondoskodik majd róla, hogy megmutassa: ezek bizony így vannak.

Ne furcsállj, hogy Isten ennyire keményen bánik majd veled vagy hogy az elszenvedett harag oly hatalmas lesz. Mert bármilyen nagy is, nem nagyobb annál a kegyelemnél, amit most megvetsz. Isten szeretete, a Ő csodálatos kegyelme, mellyel elküldte a tulajdon Fiát meghalni a bűnösökért, minden morzsájában oly hatalmas, mint ez a kimondhatatlan harag. Te elutasítottad Krisztusnak, mint Megváltónak az elfogadását, megvetted a haldokló Isten szeretetét, akkor hát miért ne szenvednél el ugyanakkora haragot, mint amekkora a kegyelem és a szeretet, amit visszautasítottál? Még mindig hihetetlennek tűnik, hogy Isten úgy meg fogja keményíteni a szívét a szegény bűnös ellen, hogy végtelen erejével és könyörtelen haragjával fog lesújtani rá? Akkor állj meg egy pillanatra és tedd fel a kérdést: nagyobb bármennyivel, mint amilyen nagy volt a számomra megkeményíteni a szívemet Ellene, a végtelen kegyelem ellen, az Ő szeretetének Fia ellen? Ó, kedves barátaim, szembesüljünk Magának Krisztusnak a kérdésével: „miképen kerülitek ki a gyehennának büntetését?” (Mt23:33) Csak egyetlen menekülőút létezik: a Megváltóhoz menekülés. Ha nem akarsz az élő Isten kezébe esni, akkor vedd magad Krisztus karjaiba, Aki meghalt – „Csókoljátok a Fiút, hogy meg ne haragudjék és el ne veszsetek az úton, mert hamar felgerjed az ő haragja. Boldogok mindazok, a kik ő benne bíznak!” (Zsolt2:12)

4. Annak, amit láttunk, minden hitvalló keresztyént szorgos önvizsgálatra kell készítenie. Mérlegeld alaposan a rendkívül komoly végeredményeket, amik azon múlnak, hogy vajon ténylegesen átméntél-e a halálból az életbe, vagy sem? Nem engedheted meg, hogy ebben bizonytalan légy. Túl sok minden forog kockán. Emlékezz: a magad javára vagy előítéletes. Emlékezz, hogy áruló szíved van. Emlékezz, hogy az ördög a lelkek nagy megtévesztője. Emlékezz, hogy „van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, és vége a halálra menő út” (Pél14:12). Emlékezz rá, hogy meg van írva: „Sokan mondják majd nékem ama napon: Uram! Uram! nem a te nevedben prófétáltunk-é, és nem a te nevedben üztünk-é ördögöket, és nem cselekedtünk-é sok hatalmas dolgot a te nevedben? És akkor vallást teszek majd nékik: Sohasem ismertelek titeket; távozzatok tőlem, ti gonosztevők.” (Mt7:22-23)

Sokan viselik ma a szentek álruháját, akik szenteknek tűnnek, s az állapotuk mind a saját maguk, mint a felebarátaik szemében kielégítő. De csak báránybőr öltözetük van, a szívükben farkasok. De semmiféle álöltözet sem képes megtéveszteni mindenki Biráját. Az Ő szemei olyanok, mint a tűzláng: átkutatják az emberek szíveik és megvizsgálják az emberek gyermekeinek bensőjét. Ezért mindenki buzgón ügyeljen arra, nehogy becsapják. Vessük össze önmagunkat Isten Ígétével, mert az a szabály, aminek alapján próbára leszünk téve. Ellenőrizd

a cselekedeteidet, mert azok által mutatkozik majd meg, ki is vagy te valójában. Vizsgáld meg, hogy valóban keresztyén életet élsz-e, van-e benned istenfélelem, vagy nincs, s vajon megöklöd-e a földi tagjaidat? Megtagadod-e „a hitelenséget és a világi kívánságokat” (Tit2:12), mert a „kegyelem” arra tanítja a szenteket, hogy így éljenek. Kiált Istenzhez buzgón és gyakran, hogy jelentse ki Magát neked, s tárja fel előtted, hogy vajon a köziklán vagy a homokon építkezel? Tedd a zsoltáros imádságát a sajátoddá: „Vizsgálj meg engem, oh Isten, és ismerd meg szívemet! Próbálj meg engem, és ismerd meg gondolataimat! És lásd meg, ha van-e nálam a gonoszságnak valamilyen útja? és vezérelj engem az örökkévalóság útján!” (Zsolt139:23-24) Isten ezután átkutat és teljesen világossá teszi, mi vagy te mind önmagad, mind mások számára. Ezért hát kérje Őt mindenki alázattal közölünk, hogy most vizsgáljon meg bennünket. Nagyon nagy szükségünk van az isteni segítségre ebben a dologban, mert a szívünk „csalárdabb... mindennél, és gonosz az” (Jer17:9).

5. Annak, amit láttunk, azokat, akik valóban élvezik a hit teljes bizonyosságát, Isten hangosa dicséretére kell indítania. Azt mondjuk, Isten mindannyiunknak csodálatos okot adott a köszönetre és a hálaadásra. Te is igazságosan rászolgáltál arra, hogy elhordozd a bűn-gyűlölő és a bűnt megbosszuló Isten haragjának teljes súlyát. Nem sokkal ez előtt jobban szeretted a sötétséget a világosságnál, és rövid ideje még süket füleket fordítottál Isten parancsaira és kérésére egyaránt. Legfeljebb csak pár éve annak, hogy még megvetted és elutasítottad az Ő szeretett Fiát. Milyen csodálatos kegyelem volt hát az, amikor kiragadott a tűzből, mint egy üszköt! Milyen csodálatos szeretettel szabadított meg az eljövendő haragtól! Milyen páratlan könyörülettel változtatott a gyeheña fiából (Mt23:15) Isten gyermekévé! Ó, mily nagyon kell dicsérned az Atyát, amiért mindig is szeretettel viszonyult hozzád! Ó, mily nagyon kell dicsérned a Fiút, amiért meghalt, hogy kimentsen téged a tűz tavából! Ó, mily nagyon kell dicsérned az áldott Lelket, amiért megelevenített az élet újságára! S mily nagyon ki kell fejeződnie a megbecsülésednek most abban az életben, ami a hármás Isten dicsőíti! Milyen szorgalmasan kell igyekezned megtanulni, mit az, ami Neki tetsző! Milyen buzgón kell keresned az Ő akarát! Milyen gyorsan kell futnod az Ő parancsolatainak útján! Feleljen meg az életed az ajkaidról elhangzó dicséreteknek!

6. Annak, amit láttunk, Isten egész népét még mélyebb kötelességérzetre kell indítania. Keresztyén testvér, vajon nincsenek kötelezettségeid az istentelen felebarátokkal szemben? Ha Isten világossá tette a számokra ezeket a komoly igazságokat, az vajon nem mélyíti a felelősségedet a nem üdvözültekkel szemben? Ha nincs meg benned a lelkek iránti szeretet, akkor nagyon kell félned attól, hogy a saját lelked is közvetlen veszélyben van. Ha képes vagy elnézni, amint a férfiak és a nők a pusztulásba vezető széles úton sietnek előre, akkor komolyan kétségbe kell vonni, hogy megvan-e benned annak Lelke, Aki sírt Jeruzsálem felett. Igaz, hogy nincs saját hatalmad megmenteni egy lelket a halálból, de vajon hűségesen közreadod-e az Ígét, ami annak eszköze, amit Isten használ a lelkek kihozatalára a halálból az életbe? Könyörögsz Istennek úgy, ahogyan kell, és bízol-e benne, hogy megáldja az elveszettek Isten Bárányához vezetésében tett erőfeszítésedet? vagy-e olyan buzgó, mint kellene a kiáltásaidban Istenzhez az elveszettek érdekében? Ó, jaj, vajon nem kell csatlakoznod a szerzőhöz, amikor szégyenkezve lehajtja a fejét? Vajon nincs oka mindegyikünknek azt kérni Istentől, hogy adjon világosabb látást arról a leírhatatlanul szörnyűséses sorsról, ami Krisztus minden egyes elvetőjére vár, s tegye lehetővé, hogy ennek alátámasztásnak a erejében tevékenykedjünk?

7. Az, amit láttunk, még majd oka lesz Isten legalaposabb dicséretére. Bármiféle nehézségeket is jelentsen a számunkra most a gonoszok örök büntetése – s elismerjük, hogy a magunk értelmével nagyon nehezen fogjuk fel azt, mert szükségszerűen képtelenek vagyunk megérteni a bűn végtelen gonoszságát, így képtelenek vagyunk azt is meglátni, hogy miféle büntetést érdemel – mégis, egy eljövendő napon minden nagyon másként lesz. Amikor Isten igazságos bánásmódját szemléljük az ellenségeivel, amikor halljuk a cselekedeteiknek megfelelő, kiszabott ítéleteit, amikor látjuk, mennyire igazságosan és alaposan szolgáltak rá a

könyörtelen haragra, s ott állunk, amikor a tűz tavába vettetnek, akkor egyáltalán nem vonulunk majd vissza borzadállyal, hanem a szívünk utat enged a hálás dicséretnek. Pont ahogyan régen Isten ellenségeinek a Vörös-tenger melletti leverése láttán az Ő népe imádó dalra fakadt, úgy azon az eljövendő napon mi is örvendezni kezdünk, amikor Isten szentségének és igazságának végső bemutatása tárul majd a szemünk elé mindazok legyőzésében és megbüntetésében, akik lenézték Őt. Emlékezz: a gonoszok megsemmisítésével Isten dicsőül majd meg és ez az, ami okot ad majd a népének az örvendezésre. Isten nemcsak „tisztá” lesz az ítéleteiben (Zsolt51:7), de a tökéletességeit is felmagasztalják majd a kimondott ítéletek.